आपके कार्ड से पुस्तक मंगाते हैं [illegible]
पोष्ट पेकींग खर्च के दो आने भेज
देना हमारे यहां साधोंके भेजे [illegible]
मे लीखे हुए पुस्तक मिलते है
जरुरत होवे वह पुस्तक किंमत
और पोष्ट पेकींग खर्च के दाम
प्रथमसे ही भेज देना. [illegible]
79 सुद 2 . [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

श्री विविध विषय संग्रह

भाग पहेलो.

भिन्न भिन्न पुस्तको उपरथी तथा अनुभवीयोना
मुखथी श्रवण कर्या उपरथी संग्रह करनार

शाहा शिवनाथ लुंबाजी-पोरवाल
३५६ वेताळ पेठ, पुना सिटी

श्री पुना निवासी मर्हुम शाहा, रत्नाजी डोंगा-
जीना स्मरणार्थे तेमनाज द्रव्यना सहायथी
छपाव्युं छे.

मूल्य (अमूल्य)

वाचन, मनन पूर्वक परिशीलन.

प्रथमावृत्ति] सं १९८८ सन१९३२ [प्रत १०००

छपावी प्रसिद्ध कर्ता
पोरवाल एन्ड कंपनी,
वताळ पेठ, न ३५६ मु पुना सिटी, न २

निज्ञप्ति.

पुस्तकने ज्या त्यां रखडतु मुकी आशा तना करवी नहीं भेट मळेला पुस्तकनो पोते वाची अने बीजाओने वचावी सदुपयोग करवो एज विनंती

पुस्तक भेट मगावनारे पोष्ट पेकींग खर्च-वास्ते बे आनानी टीकीटो मोकलवी (आ पुस्तकमा पृष्ट ६+७ उपर छापेलो निवेदन कलम २ थी ५ वाचो).

मुद्रक,
लक्ष्मण भाऊराव कोकाटे,
हनुमान प्रेस, ३०० सदाशिव पेठ, पुना सिटी न २.

प्रस्तावना रुपे वे बोल.

ज्ञाननी वृद्धि थवानु मुख्य साधन उपयोगी पुस्तको छपावी, तेनो बहोळो फेलावो करी जन समूहमा वाचननो शोख वधारवो ते पण एक छे. सर्व मनुष्योनी स्थिति पुस्तको खरीदीने वाचवा जेवी होती नथी. तेथी आवा पुस्तको उदार ग्रहस्थोनी मददथी छपावी योग्य जीवोने विना मूल्ये के अल्प मूल्ये आपवामा आवे तो तेथी घणो सारो लाभ प्राप्त करी शकाय छे. आ हेतुने खास लक्ष्यमा राखीने अमारो आ प्रयास चाले छे.

हालमा स्थळे स्थळे जैन पाठशाळाओ अने कन्याशाळाओ स्थापवामा आवे छे. ते पाठशाळाओमा भणवा वास्ते अनेक प्रकारना पुस्तको प्रसिद्ध थया छे. पण ते घणा भागे गुजराती टाईपमा छापेला होवाथी दक्षीण महाराष्ट्र, मारवाड,

मेवाड, माळवा विगेरे देशोमा कोइ कोइ लोको गुजराती लीपी नही समजवाथी तेवा पुस्तकोनो लाभ लइ शकता नथी तेथी आ पुस्तक शास्त्री (बाळबोध) टाईपमा छापवामा आव्युं छे

आ पुस्तकमा आवेला विषयो अनेक पुस्तको माथी संग्रह करी तेमज अनुभवीयोना मुखथी श्रवण कया उपरथी तेमा योग्य सुधारो करी आ पुस्तक छपावुं छ तेथी ते पुस्तकोना लेखक अने प्रसिद्ध कर्ताओनो आ स्थळे आभार मान वामा आवे छ

आ पुस्तक छपाता वखते परमपूज्य सद्गुणानु रागी मुनिराज श्री श्री १००८ श्री कर्पूरविज यजी महाराज साहेबे पत्रद्वारा योग्य सूचनाओ करी ते बदल तेओ साहेबना आभार मानवामा आवे छे

आ पुस्तकमा " जैन तत्त्वसार " नामथी कलम १५५ छापेली छे. तेमा आवेली बावती सक्षेपमा लखी छे. तेनो विस्तारथी खुलासो बीजा ग्रंथोथी जिज्ञासुओए जोई लेवो. तेमज बीजा पण कोई कोई विषयमा विस्तारथी खुलासो अन्य पुस्तकोथी जोई लेवो. आ पुस्तक खास जैन पाठशाळामा भणनाराओने तेमज बीलकुल अज्ञाण वर्गने हमेश वाची कठाग्र करवाना हेतुथी सक्षेपमा छपाव्यु छे.

आ पुस्तकमा जे काइ भूल चूक अथवा खामी सज्जनोने मालम पडे तो ते अमने लखी जणाववा कृपा करवी. जेथी ते प्रमाणे सुधारो बीजी आवृत्तिना प्रसगे करवामा आवशे.

निवेदन

१ आ पुस्तकनी तथा एमाना गमे ते भागनी

गुजराती टाईपमा अवृत्ति कढाववा जे सद्‌गृहस्थोनी इच्छा होय तो तेओए खुशीथी छपाववी छपावता पहेला अमने खबर आपवाथी तेमा काइ फेरफार या सुधारो करवा सरखु हशे तो सूचना लखीशु अने अमारा मारफत छपाववी हशे तो एमना खर्चे एमना नामथी छपावी आपीशु.

२ आ पुस्तकमा आवेली बाबतो शिवाय बीजी कोइ बाबतो सक्षेपमा छपाववानी कोइनी इच्छा हशे तो एमना सूचना प्रमाणे एमना खर्चेथी शास्त्री टाइपमा छपावी आपीशु.

३ आ पुस्तक खास उपयोग करनारने भेट तरीके आपवा छपावेलु छे वास्ते पोते वाचीने अने बीजाने वचावीने उपयोग करनारे पोष्ट पेकिंग खर्च वास्ते बे आनानी पोष्ट टीकीटो मोकलवाथी एक नकल मोकलवामा आवशे. अने खास जरुर

हशे तो वधारे नकल ते प्रमाणे पोस्ट पेकिंग खर्च लइ मोकलवामा आवशे अन्यथा एकथी वधारे नकल एक धणीने मोकलवामां आवशे नहीं

४ पुनामा अमारी पासे आवी लेनारने वाचवा भणवानी योग्यता जोई पुस्तक भेट आपवामा आवशे.

५ आ बाबद कोई पुछगाछ करनारे रीप्लाई कार्ड अथवा पोष्ट टीकीटो मोकलवाथी जुवाब आपवामा आवशे ते शिवाय जुवाब मलशे नहिं.

६ अमारो बुकसेलरनो अथवा पुस्तको प्रसिद्ध करी वेचवानो धधो नथी अने ससारी स्वार्थ पण नथी परमार्थ हेतुथी खास ज्ञानखाताना रकम माथी अथवा सद्गृहस्थोना द्रव्यना मददथी आवा पुस्तको छपाववामा अमो जाते मेहनत करीओ छीये अने तेनो लाभ खपी जीवोने मळे छे

७ जे जे पुस्तकोनी किंमत राखीये छीये ते किंमतना आवेला रकममांथी बीजा पुस्तको छपावीये छीये. अथवा बीजाना छपावेला पुस्तकोनी वधु नकलो वेचाती लेई लपी जीवोने लाभ आपीये छीये.

८ कोई पण पुस्तक मंगावनारे किंमत शिवाय पोष्ट पेकिंग खर्च वधारे आपवु पडशे.

९ एक रुपीया सुदी किंमतनां पुस्तको मंगावनारे व्ही. पी. नहीं मंगावता पइशा पोष्ट टीकीटो या मनीआर्डरथी आगाऊ मोकली आपवा.

सवत् १९८८ श्रावण शुद्ध १ बुधवार तारीख ३, आगष्ट सन १९३२ वीर सवत् २४५८

(संग्रह कर्ता). शाहा शिवनाथ लुंबाजी-पोरवाल.

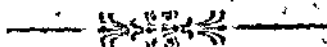
वेताळ पेठ नंबर २५६ मु० पुना सिटी.

जैन तत्त्वसार पृष्ठ ४५ थी ८९ सुधी कलम १५५ छापेली छे तेमां आवेला बाबतोनी कलम वार अनुक्रमणिका.

विषयानुक्रमणिका.

मार्गानुसारी जीवना पांत्रिश गुण.

मोक्षे जवाना मार्ग उपर च्हडेलो जीव ते मार्गानुसारी जीव कहेवाय.

१ न्यायथी द्रव्य, उपार्जन करवुं:— दरेक प्रकारनो व्यापार नीति अने प्रामाणिकपणाथी करवो. नीति अने प्रामाणिकपणाथी पेदा करेलो पैसो लांबा वखत सुधी टकी शके छे, दगाथी अने कपटथी तथा असत्य बोली छेतरीने पैसो मेळव्यो होय ते वधो मूडी सुद्धां नाश पामी

जाय छे. धणीनी नोकरी निमकहलालीथी अने खरा दिलथी करवी. पोतानी फरजमा बेदरकार रहेनार उपर एक छुपी शक्ति मदा ध्यान राखे छे. ते सारु काम करनारने बदलो अपाने छे अने नरछु काम करनारने शिक्षा करावे छे-नुकशान अपावे छे, ए चोक्स समजवुं. ए शक्ति कर्म परिणामरुप समजवी.

२ शिष्ट पुरुषोनां आचरणनी प्रशसा करवी:-उत्तम पुरुषोनां वर्तन-वर्तणुकना दरेक रीते वखाण करी तेमनामा रहेला गुणो ग्रहण करवा. गुणीना गुण गानाथी आपणामा पण तेवा गुणो आवे छे. जुगार न रमवो, वेश्या के परस्त्रीसेवन न करवु, शिकारके चोरी न करवी, मध, माखण, मास, मदिरा तथा कंदमूळ आदि

अभक्ष्य पदार्थो न खावा, सदा सत्य बोलवुं; ए शिष्ट पुरुषोनां आचरण जाणवां.

३ समान कुळ तथा शीलवाळा अन्य गोत्रीय साथे विवाह करवोः—ब्राह्मणे ब्राह्मण साथे, क्षत्रिये क्षत्रिय साथे, एवी रीते सौ सौए पोतपोतानी ज्ञाति साथे कन्या लेवादेवानो व्यवहार राखवो. जणे न खावालायक पदार्थो छोडी दीधा होय तथा जेनी लक्ष्मी, मापा अने पहेरवेश सरखो होय अने जेनो वंश अन्य उत्तम पुरुषथी उतरी आवेलो होय तेनी साथे विवाहनो संबंध जोडवो.

४ छ शत्रुओनो त्याग करवोः—परस्त्रीसेवन ते काम, गुस्सो करवो ते क्रोध, पैसो मेळववानी वधती जता तीव्र इच्छा ते लोभ, अहंकार करवो ते मान बीजाने दुःखीकरी खुशी थवुं

ते हर्ष अने ज्ञाति, कुळ, बळ, रुप, तप, लक्ष्मी, विद्या अने लाभ ए आठ प्रकारनी वस्तुनो अहंकार करवो ते मद कहेवाय छे. ए छ वैरीने जीतवा.

५ इंद्रियोनो जय करवोः— पांचे इंद्रियोने पहेरवा ओढवामां, खावापीवामां, पुष्प अत्तर आदि सूंघवामां, नाटकादि जोवामां अने शृंगारिक गायनो वगेरे सांभळवामां छूटी मूकी देवी नहि पण तेने वश राखवी कबजे करवी. स्पर्शेन्द्रिय, रसेंद्रिय, घ्राणेंद्रिय, नेत्रेंद्रिय, अने श्रोत्रेंद्रिय ए पांच इंद्रियो जाणवी. तेना बीजां नाम-शरीर, जीभ, नाक, आंख अने कान छे.

६ उपद्रववाळा स्थाननो त्याग करवोः— ज्यां पोताना राज्यथी के बीजाना राज्य तरफथी भय रहेतो होय तेवां तथा ज्यां दुकाळ तथा

मरकी आदि महा रोगो फाटी नीकळ्या होय तेवां गाम, नगर वगेरेनो त्याग करी बीजे स्थळे रहेवा जवुं.

७ नठारा पाडोशवाळा, अति गुप्त, अति प्रकट अने पेसवा नीकळवानां अनेक द्वारवाला घरमां रहेवुं नहिः—रहेवानुं घर सारा पडोशवाळुं होवुं जोइए. शोधतां मुश्केली पडे तेवुं तेमज तदन जाहेर रस्ता उपर अने पेसवा तथा नीकळवानां घणां बारणावाळुं घर न होवुं जोइए.

८ सर्व प्रकारनां पापथी व्हीवुंः—पाप करवाथी आ जगत्‌मां निंदा थाय छे अने बीजा भवमां नरक वगेरेनां महा दुःखो भोगववां पडे छे.

९ देशाचार पाळवोः—जे देशमां

होइए ते देश प्रमाणे खावुं पीवुं तथा पहेरवुं ओढवुं अने रीत रीवाज राखवा जेथी निंदापात्र न थवाय. पण ते सर्व धर्मथी विरुद्ध न होवुं जोइए.

१० कोइना अवर्णवाद न बोलवाः—साधु, साध्वी, श्रावक, श्राविका, राजा, प्रधान, भंडारी अने कोटवाळ वगेरे कोइ पण मनुष्यनी निंदा न करवी.

११ आवक प्रमाणे खर्च करवोः—पेदाश केटली छे ? तेनो विचार कर्या वगर आंखो मींचीने खर्च करनार बहु दुःखी थइ जाय छे माटे आवक करतां कांइक ओछो खर्च राखी थोडुं पण बचाववुं.

१२ पोताना धन प्रमाणे वेश राखवोः— शाहुकारे शाहुकारने लायक अने गरीबे गरीबने

लायक कपडां लत्तां वगेरे पहेरवां. एथी उलटी रीते पहेरवाथी लोको मश्करी अने निंदा करे छे.

१३ माता पितानी सेवा भक्ति करवीः—माता पितानो आपणा ऊपर घणो उपकार छे, तेनो बदलो वाळवो अत्यंत मुश्केल छे, माटे तेमनी खरा अंतःकरणथी चाकरी बरदास्त करवी; तेमने कोइ रीते ओछुं न आववा देवुं अने तेमनी जे जे इच्छाओ होय ते पूरी पाडी तेमने दरेक रीते संतोष आपवो, ए खरा पुत्रनी फरज छे. तेथी उलटी रीते वर्तनार कुपुत्र कहेवाय छे अने तेओ जगतमां क्यारे पण सुखी होता-थता नथी.

१४ गुणीजनोनो संग करवोः—जेवी सोबत तेवी असर थाय छे, सारानी सोबतथी

सुधरीए छीये अने नठारानी सोबतथी आपणे बगडीए ते तदन साची वात छे माटे नठारानी सोबत कदी पण नहि करता सारा माणसनीज सोबत राखवी

१५ करेलो उपकार जाणवोः—कोइए आपणा उपर उपकार कर्यो होय तो तेनो पोतानाथी जे रीते बने ते रीते बदलो वाळी आपवो, गुणचोर कदी थवु नहि

१६ अजीर्ण होय त्यारे भोजन करवु नहिः—रोग मात्रनु मूळ कारण खाधेलु न पच्यु होय तेज छे तेवी स्थिति होय त्यारे जरुर जेटलो वखत बीलकुल न खावु अथवा हल्कु खावु

१७ वखतसर भोजन करवुः—जमवाना वखतमा मोड न करवु पण क्षुधा लागी छे के नहि ते तो प्रथम तपासवु जे खोराक पोताने

मारुक आवतो होय तेज खावो, जमती वखते भूख वगर चिता छोडी आनंदथी बराबर चावीने जमवु. खोराक स्वादिष्ट होय तो पण हद उपरात न जमवु, आवी रीते वर्तनार कदी मांदो पडतो नथी.

१८ व्रतधारी अने ज्ञानवृद्ध पुरुषनी सेवा करवी —जेओ धर्मिष्ट होय, बोधवाळा होय, डाह्या होय एवाओनी भक्ति करवी तथा बहुमान करवु. वये करी वृद्ध होय तेनो पण विनय माचरवो अने तेओना कह्या प्रमाणे करवु विद्वानोना सदा दास थइ रहेवु.

१९ निंदित कार्यमां प्रवर्तवु नहि —जे काम करवाथी आ लोकमा समजु माणसो आपणी निंदा करे तथा परलोकमा आपणी माठी गति थाय तेवु काम न करवु

२० भरण पोषण करवा योग्यनु भरण पोषण अवश्य करवु माता, पिता, स्त्री, पुत्र, परिवार तथा पोताने आधारे रहेला अन्य सगावहाला तथा नोकर चाकरनु खानपान तथा करडा लत्ता वगेरेथी योग्य रीते रक्षण करवु माबाप वगरना लागता वळगता छोकराआने खास आधार आपवो अने तेमने सारे रस्ते च्हडावचा

२१ दरेक काम विचार करीने करवु'— कोई पण कामनी शरुआत करता पहेला तेनु परिणाम शु आवशे ? तेनो विचार करी पछी ते काम लेवु अगर न लेवु माथे उपाडेलु काम अधरु न मुकवु पण पार पाडवु

२२ हमशा धर्म साभळवो —गुरु पासेथी सदा धर्मनु श्रवण करवु अथवा सारा सारा पुस्तको निरतर वाचवा एथी आपणी दरेक

प्रकारे च्हडती अने कल्याण थाय छे. नकामो वखत न गाळवो.

२३ प्राणी मात्र उपर दया राखवी:—न्हानाथी म्होटा सुधी दरेक जीव उपर दया राखवी. दरेक जीवने सुख थाय तेम करवुं. आपणा वचनथी पण कोइने शोक संताप न थवो जोइए. खरा जैननां ए धर्म छे.

२४ बुद्धिना आठ गुण धारण करवा:—शास्त्र सांभळवानी इच्छा करवी, शास्त्र सांभळवुं, तेनो अर्थ समजवो, ते याद राखवो, तेमांथी प्रश्न उठाववो, प्रश्ननो खुलासो मेळववो, पछी तेमां शंका न राखवी अने छेवटे अमुक हकीकत आमज छे एम नक्की करवुं. आ बुद्धिना आठ गुण छे.

२५ गुणीजननो पक्षपात करवो:—सद्गुणी

गाणमाने दरेक प्रकार सहायकरवी, तेओनु दु ख दुर करवु अने तेओ कारण विना निर्दोषपणे कथाइ फसाइ पडया होय तो तेमाथी तमने गमे तेटली महेनते तथा सर्व पग छोडाववा

२६ हमेशा अकदाग्रही थवु.— 'मारु ते साचु' एम न गणता 'साचु ते मारु' एम गणवु पण खोटी वातने हठ करी पकडी न राखवी पोतानी भूल होय अने ते बीजा जणावे तो घणी खुशीथी ते कबूल करी (पोतानी भूल) सुधारवी दराग्रही न थवु

२७ निरतर विशेष ज्ञान मे[illegible]— [illegible]
दिवसे पोताना ज्ञानमा [illegible]
दुनियामा [illegible]

शाळामा नवु नवुं जाणवाने अंगे सदा विद्यार्थी थइने रहेवुं.

२८ अतिथि, साधु तथा दीनजनोनो यथायोग्य सत्कार करवो —मेमान आव्या होय तेनी खातर-बरदाश्त करवी, मुनिराज पधार्या होय तेमने अने कोइ दु:खी माणस आंगणे आवी चड्यो होय तो तेने बनी शके तो दिलासो आपी हरकोइ प्रकारे तेनुं दुःख दूर करवुं पण आंगणे आवेला कोइनो तिरस्कार करवो नहि.

२९ परस्पर हरकत न आवे एवी रीते त्रण वर्ग साधवा !– धर्म करवाना वखते धर्म करवो, पैसा पेदा करवाना वखते पैसा पेदा करवा अने इच्छित पदार्थ खावा पीवा तथा पहरवा ओढवा वगेरेथी सुख तथा आनंद मेळववाना वखते ते करवुं. कहेवानी ए मतलब

छ क धर्म करवाना वखते पैसा पेदा करवाथी धर्मने हरकत पहोंचे अने पैसा पेदा करवाना वखते धर्म करवाथी पैसा पेदा करवाना कामने हरकत पहोंचे छे, तेज प्रमाणे खाना पीना वगेरेथी आनंद मळववाना वखते धर्म अगर पैसा पेदा करवामा आवेतो तेने (आनद मेळववाना कामने) हरकत पहोंचे छे तमारमा आ त्रण बाबतनी जरुर छे तेथी कोइनाथी कोइने हरकत न पहोंचे एवी रीते आखा दिवसमा वखत बांधी, जे वखत जे काम करवानु होय ते वखत ते करवु एक बीजा वर्गने बाधा थवा न देवी

२० निषेध करेला देशमा जवु नहि अने मना करेला वखते काम करवु नहि — जे देशमा जवानी शास्त्र रजा न आपता होय तथा

राजाए मना करेली होय ते देशमा जवुं नहि. तेमज जे वखते जे काम करवानी ना पाडी होय ते वखते ते काम करवुं नहि तेम करवाथी लाभने बदले हानि थाय छे.

३१ स्वपरना बळ तथा अबळनो विचार करवो —कोइ साथे चर्चामा के युद्धमा उतरवु होय के कोइ काम हाथपर लेवुं होय त्यारे ते ते कार्यो करवामा पोतानुं तथा बीजानु बळ केटलुं छे? निर्बळता केटली छे? तेनो विचार करवा, पछी जेम ठीक लागे तेम करवुं.

३२ जनसमूहना मतने मान आपवुः— जे काम करवाथी बहु लोकथी विरुद्ध थइ जवातु होय तो ते कार्य न करवुं. एवुं कार्य कदाच सारुं होय तो पण जो तेथी लोको उश्केराइ जता होय तो ते वखते काळक्षेप करवो अगर

वखत प्रमाणे वर्तवुं, शान्तिथी लोकमत केळववो, मारा वखतनी राह जोवी अने तेवो दखत आव्ये ते काम करवुं.

३३ सदा परोपकार करवोः— शरीर नाश पामनारुं छे जींदगीनो भरोसो नथी एम समजी दरेक जीवनुं जे रीते बनी शके ते रीते भलुं थाय तेटलुं करी लेवुं. जेटलुं भलुं कर्युं हशे तेटलुंज वोजी गतिमां जतां साथे आवशे ए चोक्कस समजवुं.

३४ लज्जालु थवुंः— दरेक काम करती वखत पोतानी आवरुनी संभाळ पहेली राखवी एवुं काम न करवु के जेथी आपणी आबरु धुळ मळी जाय ! अने आपणा कुळने कलंक लागे वटो वेसे ! अथवा आपणे शरमावुं पडे !

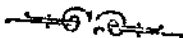
३५ सौम्य दृष्टि थवुंः— कयारे पण गुस्से

न थवुं, मुख उपर सदा शान्तता धारण करवी जेथी बीजा लोको आपणुं मुख जोइ आनंदित थाय, एटलुंज नहि, पण पोतानी अंदर रहेला क्रोध, अदेखाइ तथा वैर वगेरेनो त्याग करे.

आ मार्गानुसारीना ३५ गुणो धर्मसंग्रहग्रंथने अनुसारे लखवामां आव्या छे. जे जीवो एवा गुणोवाळा होय तेने धर्म पामवानी लायकातवाळा समजवा.

आवश्यक सूत्रोना संक्षिप्त भावार्थ.

नवकार (पंचमंगल सूत्र)—आमा अरिहंत, सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय तथा साधु ए पांच परमेष्ठीने नमस्कार करवामा आव्यो छे एथी सर्व पाप तथा विघ्नो दूर थाय छे

पंचिंदिय आमा आचार्यना छत्रीश गुणोनुं वर्णन छे अने ते क्रिया करता स्थापना स्थापती वखते बोलाय छे.

प्रणिपात (खमासमण)—आथी देवगुरुने वंदन कराय छे.

इच्छकार आथी गुरुने सुखसमाता पूछायछे.

इरियावहियं, तस्सउत्तरी—आथी हालता चालता लागेला पापने दूर करवामा आवे छे.

अन्नत्थ—आमा काउस्सग्गना सोळ आगारनु वर्णन छे

लोगस्स (नामस्तव)—आमा चोवीश तीर्थंकरनी नामपूर्वक स्तुति छे

करेमिभंते—आ सामायिक लेवानुं पच्चख्खाण छे एमा सामायिक लइने निंदा, विकथा वगेरे न करवु ते बताव्यु छे

सामाइअ वयजुत्तो—आमा सामायिक ए बे घडीनु चारित्रछे ते बताव्यु छे अने तेथी तेनु वारवार करवापणु बताव्यु छे.

जगचिंतामणि—आ गौतमस्वामीए रच्ये चैत्यवदन छे, एमा अष्टापदपर्वत उपर

चोवीश तीर्थंकरो तथा बीजा पण तीर्थंकरं तथा तीर्थाने नमस्कार करवामां आव्यो छे.

जंकिंचि—आमां जे कोइ नामरूपे तीर्थ होय तेने तथा त्रण लोकमां रहेली प्रतिमाओने नमस्कार करवामा आव्यो छे.

नमुत्थुणं (शक्रस्तव)—इंद्रमहाराज ज्यारे भगवान्नी स्तुति करेछे त्यारे आ सूत्र बोलेछे. एमा भगवान्ना गुणोनुं वर्णन छे.

जावंतिचेइआइं — आमा त्रण लोकोनी प्रतिमाओने नमस्कार कर्यो छे.

जावतकेविसाहू—आमा भरत, ऐरवत अने महाविदेहनी अंदर रहेलां साधु, साध्वीओने नमस्कार करवामां आव्यो छे.

नमोर्न्हत्—आमा पंच परमेष्ठीओने नमस्कार कर्यो छे.

उवसग्गहर—आ श्री पार्श्वनाथनुं गुणस्तुति रूप स्तवन श्रीभद्रबाहुस्वामीनुं करेलु छे ते सर्व विघ्नोनो नाश करनार छे.

जयवीयराय—आमा प्रभुनी पासे केटलीएक उत्तम प्रार्थना करवामा आवी छे

अरिहंतचेइआणं [चैत्यस्तव]— आमा ज्या देववदन करता होइए ते एक देहरानी प्रतिमाओने वदन करवामा आव्यु छे.

कल्लाणकद—आमा श्री ऋषभदेव, शान्ति नाथ, नेमिनाथ, पार्श्वनाथ अने महावीरस्वामी वगेरेनी स्तुति छे.

ससारदावा—आमा श्रीमहावीर स्वामीनी स्तुति श्री हरिभद्रसूरिनी रचेली छे.

पुक्खरवरदी-(श्रुतस्तव) आमा विचरता तीर्थंकरोनी तथा ज्ञाननी स्तुति छे

सिद्धाणंबुद्धाणं– (सिद्धस्तव) आमां सर्व सिद्ध, महावीरस्वामी, नेमिनाथ तथा अष्टापद उपर विराजमान चोवीश तीर्थंकरनी स्तुति छे.

वेयावच्चगराणं– आथी समकिती देवोने संभारवामां आवे छे.

इच्छामिठामि–आथी आखा दिवसमां लागेलां पापने सामान्य रीते जाहेर करी तेनी माफी मागवामां आवे छे.

नाणंमि०– आमां आठ गाथामां ज्ञानादि पांच आचारना भेदनुं वर्णन छे.

वांदणां (सुगुरुवंदन)– आथी सुगुरुने वंदन करी तेमनी प्रत्ये थयेला दोषनी क्षमा याचवामां आवे छे.

सात लाख–आमां चोराशी लाख योनीवाळा

जीवो हणाया होय ते बावत मिच्छादुक्कड देवामां आवे छे.

अढार पापस्थानक— आमां अढार प्रकारे पाप बंधाय छे तेनां नामछे अने पछी तेवी रीते लागेलां पापनी क्षमा मागवामां आवी छे. (मिच्छादुक्कड देवामां आवेल छे.)

सव्वस्सवि— आमां लागेलां पापने अति टुंकामां कहेवा साथे तेनी माफी मागवामां आवी छे.

वंदित्तु (श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्र)— आथी श्रावकनां बारव्रतमां लागेला दोषने बहु दिलगीरी साथे विस्तारथी जाहेर करी, तेवा दोषो फरीथी न लागे तेवी इच्छा साथे ते बावत माफी मागवामां आवे छे.

अब्भुट्ठिओ— (क्षामणकसूत्र) —

गुरुमहाराजना आपणाथी जे जे अपराध थया होय ते जाहेर करी तेमनी पासे माफी मागवामा आवे छे

आयरिय उवज्झाये—आमा आचार्य, उपाध्याय सकळ संघ तथा सर्व जीवो उपर क्रोध थयो होय, तो तेनी तथा तेओना बीजा जे काइ अपराध थया होय ते बाबतनी माफी मागवामा आवी छे

नमोस्तु० आ श्री वीर परमात्मानी स्तुति छे. ते साजे देवसी प्रतिक्रमणमा बोलाय.

विशाललोचन—आ पण श्री वीरप्रभुनी स्तुति छे ते सवारे राइप्रतिक्रमणमा बोलाय छे

सुअदेवया—आ श्रुतदेवीनी स्तुति छे

जीसेखित्ते—आ क्षेत्रदेवीनी स्तुति छे.

कमलदल—आ श्रुतदेवीनी स्तुति छे. ते स्त्रीओ कहे छे

यस्याः क्षेत्र आ क्षेत्रदेवीनी स्तुति छे

ज्ञानादि०—आ भुवनदेवीनी स्तुति छे.

अड्ढाइज्जेसु (मुनिवदनसूत्र) — आथी अढीद्वीपमां रहेला मुनिओने नमस्कार करवामा आवे छे.

वरकनक-आथी एकसोसित्तेर तीर्थंकरोने वंदन करवामा आवे छे.

लघुशान्ति-श्रीनाडुलनगरमा मरकी हठाववा श्री मानदेवसूरिए आ स्तोत्र रच्युं छे एने भणवाथी, सांभळवाथी तथा एथी मंत्रेलुं जळ छांटवाथी सर्व रोगो दूर थाय छे अने शान्ति फेलाय छे.

करी भणव, गणवु पण बीजु व्यापारादि काइ न करवु ते

अग्यारमु व्रत महीनामा पर्वना दिवसो (आठम, पाखी वगेरे) मा पोसह करवो ते

बारमु व्रत पोसहने पारणे मुनिराजने वहो रावी पछी जमवु ते

सलपणा मरण समय गति सुधारवा माटे व्रत-पच्चक्खाण करवा ते

बाह्यतप जेने बीजाओ देखी शके एवो उपवासादि तप करवो ते

अभ्यतरतप-जेने बीजाओ न देखी शके एवा पश्चात्ताप विनयादि तप करवो ते

वीर्याचार-धर्म सबधी क्रियाओ तथा कार्योमा पोतानी शक्तिनो सदुपयोग करवो ते

आ सर्वमा लागेला दोषो अतिचारमा गणावेला छे

मन्हजिणाणं—आ सज्झायमां श्रावकने करवा योग्य छत्रीश कृत्योनुं वर्णन छे.

तिजयपहुत्त [सप्ततिशत स्तोत्र]—आ स्तोत्रमां एकसो सित्तेर तीर्थंकरनी स्तुति छे. श्री मानदेवसूरिए कोई वखते श्री संघमां व्यंतरे करेल उपसर्ग दूर करवा आ रच्युं छे

नमिऊण [महाभयहर स्तोत्र] आ श्री मानतुंगसूरिए रचेलुं श्री पार्श्वनाथनुं स्तोत्र छे. एने स्थिर चित्ते भणवाथी म्होटा म्होटा भय तथा व्याधिओ नाश पामे छे.

भक्तामर—आ पण श्री मानतुंगसूरिए रचेलुं श्री आदिनाथनुं स्तोत्र छे. आ आचार्य महाराजने कोइ राजाए ४२ बेडीओ पहेरावी हती. तेओ जेम जेम श्लोको रचता गया तेम तेम ते बेडीओ त्रूटती गई, आथी जैनधर्मनी बहु उन्नति (चडती) थइ अने राजा जैनधर्मी

प्रीतिनाळो थयो आने भणनार्थी इच्छा प्रमाणे आरोग्य (राग रहितपणु) तथा लक्ष्मी मळे छे

कल्याणमदिर–आ श्री सिद्धसेनदिवाकरसू रिए रचेलु श्री पार्श्वनाथनु स्तोत्र (स्तवन) छे श्री उज्जयिनी नगरीमा महाकाळ नामना जैन मदिरमा श्रीपार्श्वप्रभुनी प्रतिमा हती तेने ब्राह्मणाए शिवलिंग पधरावी ढाकी दीधी हती बाद आ स्तोत्रना रचनार आचार्य महाराज त्या गया अने आ स्तोत्र रच्यु तेनो अग्यारमो श्लोक रचता ते लिंग फाट्यु अने प्रतिमाजी प्रकट थया आने भणवाथी सब प्रकारना सुख मळे छे

रत्नाकरपच्चीशी–आ रत्नाकरसूरिनी रचेली प्रभुस्तुति छे एमा आचार्य महाराजे पोतामा रहेला दोषो तथा अवगुणोनी निंदा करी छेवटे समकितनी याचना (मागणी) करी छे

छ आवश्यकनां नाम तथा संक्षेप अर्थ.

१ सामायक ते करेमिभंते—जे अवश्य करवुं तेने आवश्यक कहिये अने सर्व जीवो साथे जे समता भाव तथा सर्व सावद्य व्यापारथी विरमवुं ते सामायक.

२ चउविसथ्थो ते लोगस्स—चोवीस जिनना स्तवनथी दर्शन मोहनीय कर्मनो क्षयो पशम थईने समकीत शुद्ध थाय ते चउविसथ्थो.-

३ वंदणः—मुहपत्ति पडिलेहीने वांदणा बे देवां ते—गुरु वंदणथी ज्ञान दर्शन निर्मळ थाय छे ते वंदण.

४ पडिकमणः—देवसिअ आलोइय ए सूत्र कही यावत् अब्भुठिओ खामीए ते. तेनाथी श्रावकने एकसो चोवीस अतिचारनी ... यणा थाय

५ काउस्सगः—आयरिय उवज्झायना त्रण काउस्सग्ग करवा ते. तेनाथी सघळ कषायनुं जितवुं थाय अने ज्ञान दर्शन चारित्रनी शुद्धि थाय छे

६ पच्चख्खाणः—ते तप-पच्चख्खाणं सभाखुं तथा लेवुं ते.

छ आवश्यक क्यांथी क्यां सूधी गणाय छे ते.

१ सामायकः—ईच्छाकारेण संदिसह भगवन् देवसि प्रतिक्रमण ठाउं. ए सूत्रथी प्रतिक्रमणनी क्रिया शरु थाय छे. त्यांथी करेमिभंतेथी अतिचारनी आठ गाथाना काउस्सग्ग सुधी पहेलुं सामायक आवश्यक कहेवाय छे.

२ चउविसथ्थोः—अतिचारनी आठ गाथाना

काउस्सग्ग पछी जे लोगस्स कहेवामा आवे छे ते त्रीजुं आवश्यक कहेवाय छे.

३ वांदणा —लोगस्स कह्या पछी मुहपत्ति पडिलेही बे वांदणा देवामा आवछे ते चोथु वंदन आवश्यक कहेवाय छे.

४ पडिक्कमणु —वांदणा दीधा पछी इच्छा कारेण सदिसह भगवन् देवसिअं आलोउं, त्यांथी आयरिय उवज्झाये सुधी चोथु आवश्यक पडिक्कमणु कहेवाय छे पख्खी, चोमाशी, संवत्सरी प्रतिक्रमण आ चोथा आवश्यकमा अंतर्भूत थाय छे

५ काउस्सग्ग —आयरिय उवज्झाय पछी बे लोगस्स एक लोगस्स अने एक लोगस्सनो जे काउस्सग्ग करवामा आवे छे ते आवश्यक काउस्सग्ग कहेवाय छे

६ पच्चख्खाण —आ छठु आवश्यक काउस्सग्ग पछी करवानु छे परतु देवसि प्रतिक्रमणमा ते वखते अवसर नही रहेवाथी प्रतिक्रमणनी शरुआतमा पच्चख्खाण करी पाचबु आवश्यक पुरु थया पछी ते समारवामा आवे छे अने राई प्रतिक्रमणमा तो ते वखतेज पच्चख्खाण करवामा आवे छे.

सामायक प्रतिक्रमण करनारने जाणवा लायक उपयोगी बावतो.

१ सामायकनो काळ बे घडी एटले ४८ मिनिटनो छे अने ते सामायकनी करेमीभते उचर्या पछी गणवो

२ प्रतिक्रमणमा लोगस्सना काउस्सग्गो आवे छे ते ' चदेसु निम्मलयरा ' सुधी गणवा

लघु के बृहत् शांति वखते जे च्यार लोगस्सनो काउस्सग्ग आवे छे ते संपुर्ण गणवो. राइ प्रतिक्रमणमां कुसुमिण दुसुमिणनो काउस्सग्ग खराब स्वप्न आव्युं होय तो ' सागरवर गंभीरा ' सुधी गणवो. नही तर ' चंदेसु निम्मलयरा ' सुधीज गणवो.

३ प्रतिक्रमण पण बे घडी एटले ४८ मिनिटनी अंदर पुरु करवुं नही. उतावळथी भणावतां टाईम ओछो रहे तो स्तवन सज्झाय मोडु कही अथवा बीजी कांइ धर्म क्रिया करी ४८ मिनिटनो टाईम पुरो करवो.

४ प्रतिक्रमणनो समय—देवसिक प्रतिक्रमणनो आरंभ अर्ध सूर्य देखातो होय ते वखते वंदित्तु कहेवाय एवी रीते करवो. अने राई प्रतिक्रमण ए प्रतिक्रमण कर्या पछी

दश पडिलेहणा थाय त्यारे सूर्योदय थाय एवी रीते तेनो आरंभ करवो. अपवादे एटले कारणे तो दैवसिक प्रतिक्रमण दिवसना बार वाग्याथी रात्रीना बार वाग्या सुधी थाय. तेमज राई प्रतिक्रमण रात्रीना बार वाग्याथी दिवसना बार वाग्या सुधी थाय. पण समये खेती करे ते सफळ थाय, एम जाणी खरे समयेज क्रिया करवानो यत्न करवो योग्य छे.

(५) राई प्रतिक्रमण मंद स्वरे करवु. उंच स्वरे बोलवाथी गरोळी आदि हिंसक जीवो हिंसा करवामां प्रवर्ते छे. मिथ्यात्वी तथा हिंसक आदि पाडोशमां होय तो कोइ माछलानी जाळ लेइ नदीए जाय, कोइ दळवा मांडे, कोइ खांडवा मरडवा तथा लिंपवा लागे, कोइ चूलो सळगावे, इत्यादि अनर्थना

कार्योमां अनेक प्रकारे घणा माणसो प्रवर्ते छे. तेथी मंद स्वरे प्रतिक्रमण करवानो उपयोग राखवो.

(६) प्रतिक्रमणनी बधी क्रिया प्रमाद रहित पणे करवानी छे, माटे ते वखते पासे चरवलो होय तो जरुरीयात विना कटासणा उपर बेसवुं नहिं बनतां सुधी काउस्सग्ग वंदन विगेरे सर्व आवश्यक जयणापूर्वक उभा उभा करवानां छे, शरीरे बेचेनी होय तोज बेठा बेठा करवुं जोइए, प्रतिक्रमण ठाया पछी छ आवश्यक सुधी उभा उभा क्रिया करवानी होय छे. फक्त वंदित्तु तथा छ आवश्यकनी पूर्वे अने पछी करवामां आवती क्रियाज कटासणा उपर बेसीने करवानी छे.

(७) प्रतिक्रमण करती वखते दृष्टि स्थापना-

चार्य पर राखवी दृष्टिने अस्थिर राखवाथी अथवा शून्य चित्ते प्रतिक्रमण करवाथी अविधि दोष लागे छे, अने करेली क्रिया निष्फळ प्राय थाय छे, माटे उपयोग राखवो.

(८) काउस्सग्ग करती वखते दृष्टि नासिकाना अग्रभाग पर राखवी. तेम न बनी शके तो स्थापनाचार्य पर दृष्टि राखवी

(९) प्रतिक्रमण एक जण भणावे अने बीजा माणसो तेना सूत्रो लक्ष्यमा राखी साभळे तेम करवाथी अर्थनु चिंतवन बराबर थइ शके छे तथा उपयोग पण रही शके छे

(१०) प्रतिक्रमण केवी रीते करवु? — कोई पण साधु, साध्वी, श्रावक अने श्राविका तद्रुप चित्तवाळा थईने, तन्मय थईने तद्रुप तीव्र अध्यवसायवंत थईने, तेना अर्थमां उपयुक्त

थइने, तेनेज प्रिय मानीने, तद्भावना भावित थइने, अन्यत्र कोइपण स्थाने मनने चचळ नहीं करता एक मन वाळा थइने, निमन्-पणा रहित थईने, जिनवचन अने धर्म मार्गने विषे रक्त मनवाळा थईने, उभयकाळ आवश्यक प्रतिक्रमण करवु आश्रमा। आवश्यक करतो भव्य प्राणी संसारसमुद्रनो पार पामे ए निःशंक छे.

(१) तमस्काय—पौषध के प्रतिक्रमणमा लघु शंका के वडीशंका निवारवा जनार १काळ

१ काळ वखत एटले—अषाडथी कार्तिक सुदी चोमासामा सवार साझ छ छ घडी, तकथी फागण सुदी चोमासामा सवार साझ चार घडी अने फागणथी अषाड सुदीना चो मा सव... ... बे बे घडी आ प्रमाणे काळ

सम

नसते घणा माणसो कटासणु माथे नाखीने बहार नीकळे छे तेनो हेतु ए छे के–आकाशमाथी अप्कायना जीवो वरसे छे तेनी रक्षा थाय परंतु आपणा आखा अगना स्पर्शथी ते जीवो हणाय छे तेथी आखा शरीर उपर उननु वस्त्र (कामळ) ओढीनेज बहार नीकळवु जोइये मात्र कटासणु माथे राखवाथी घणा थोडाज जीवोनी जयणा थाय छे ते जीवो पण ज्यारे एन कटासणु पाथरी तेना पर बेसीए त्यारे हणाय छे तेथी आ बाबत पुरतु ध्यान राखवानी जरूर छे के उननी कामळी विगेरे ओढीनेज बहार निकळवु जोइए, अने ते कामळीने जयणा पूर्वक एक बाजु उची मूकवी

॥ स्थापनाचार्यजीनी पडिलेहणना तेर बोल ॥

(१) शुद्ध स्वरुपना धारक गुरु (२) ज्ञानमय. (३) दर्शनमय (४) चरित्रमय. (५) शुद्ध श्रद्धामय (६) शुद्ध प्ररुपणामय (७) शुद्ध फरसनामय.(८) पंचाचार पाळे. (९) पचाचार पळावे (१०) पचाचार पाळनाने अनुमोदे (११) मनगुप्ति (१२) वचनगुप्ति (१३) काय गुप्ति ए गुप्ता ॥ इति ॥

पख्खी, चौमासी, अने संवत्सरी प्रतिक्रमणमां कोईने छींक तो काउस्सग्ग करवानो
अतिचार शरु

छींक आवे तो इरियावही पडिकमी सकलार्हतना चैत्यवंदनथी मांडीने प्रतिक्रमण करीने करवु. त्यार पछी वृद्ध शांति सुधीमां छींक आवे तो दुक्खक्खय कम्मक्खय नो काउस्सग्ग कर्या अगाउ इरियावही पडिकमी लोगस्स कही खमासमण देई इच्छाकारेण संदीसह भगवन् क्षुद्रोपद्रव उहडावणार्थं काउस्सग्ग करुं? इच्छं करेमी काउस्सग्ग अन्नत्थ० कही चार लोगस्सनो काउस्सग्ग सागरवर गंभिरा सुधी करवो ते नीचेनी गाथा कहीने पारवो

सर्व यक्षांबिकाद्या ये,
वैयावृत्य कराः सुराः ॥
क्षुद्रोपद्रव संघातं,
ते द्रुतं द्रवयंतुनः ॥ १ ॥

पछी प्रगट लोगस्स कही दु:खखय कम्मखयनां काउस्सग्ग करी वृद्ध शांति कहेवी.

जैन तत्व सार.

(१) १ अरिहंत, २ सिद्ध, ३ आचार्य, ४ उपाध्याय अने ५ साधु ए पांच परमेष्टी मनाय छे.

(२) १ मतिज्ञान, २ श्रुतज्ञान, ३ अवधिज्ञान, ४ मनः पर्यवज्ञान अने ५ केवळज्ञान ए पांच ज्ञान गणाय छे.

(३) १ मतिज्ञान अने २ श्रुतज्ञान ए बे इंद्रिय निमित्तक होवाथी परोक्षज्ञान कहेवाय छे.

(४) १ अवधिज्ञान, २ मनः पर्यवज्ञान ३ केवळज्ञान ए त्रण ज्ञान आत्माने होवाथी [illegible]ज्ञान मनाय छे. तेमानां

मना वे देश प्रत्यक्ष छे. अने केवळ ज्ञान सर्व प्रत्यक्ष छे

(५) १ अनुगामी, २ अननुगामी, ३ वर्धमान, ४ अवर्धमान या हीयमान, ५ प्रतिपाती अने ६ अप्रतिपाती ए रीते छ प्रकारे अवधिज्ञान होय छे

(६) १ इर्यासमिति, २ भाषासमिति, ३ एषणा समिति ४ आदानभंडमत्त निक्षेपना समिति अने ५ पारिष्ठापनिका समिति ए पाच समिति गणाय छे

(७) १ मनोगुप्ति, २ वचनगुप्ति अने ३ कायगुप्ति ए त्रण गुप्ति गणाय छे

(८) १ प्रत्यक्ष अने २ परोक्ष ए बे प्रमाण गणाय छे.

(९) १ अहिंसा, २ सत्य, ३ अस्तेय, ४ ब्रह्म-

चर्य अने ५ अपरिग्रह ए पांच महाव्रत कहेवाय छे.

(१०) १ स्थूल प्राणातिपात विरमणव्रत, २ स्थूल मृषावाद विरमयणव्रत, ३ स्थूल अदत्तादान विरमणव्रत, ४ स्वदारा संतोषव्रत, ५ परिग्रह प्रमाणव्रत, ६ दिशिपरिमाणव्रत, ७ भोगोपभोग विरमणव्रत ८ अनर्थदंड विरमणव्रत, ९ सामायिक व्रत, १० देशावकाशिकव्रत, ११ पौषधव्रत अने १२ अतिथि संविभागव्रत ए बार श्रावकनां व्रत कहेवाय छे.

(११) १ स्पर्शेंद्रिय, २ रसेंद्रिय, ३ घ्राणेंद्रिय ४ चक्षुरिंद्रिय अने ५ श्रोत्रेंद्रिय ए पांच इंद्रियो गणाय छे.

(१२) १ स्पर्श, २ रस, ३ गंध, ४ अने ५ [illegible] पांच इंद्रियोना विषय छे.

(१३) १ आर्त्तध्यान, २ रौद्रध्यान, ३ धर्मध्यान अने ४ शुक्लध्यान ए चार ध्यान छे.

(१४) १ क्रोध, २ मान, ३ माया अने ४ लोभ ए चार कषाय छे.

(१५) १ दान, २ शील, ३ तप अने ४ भाव ए चार प्रकार धर्मना छे.

(१६) १ नरकगति, २ तिर्यंचगति, ३ मनुष्यगति अने ४ देवगति ए चार गति कहेवाय छे.

(१७) १ वर्ण, २ गंध, ३ रस अने ४ स्पर्श ए चार पुद्गलना मुख्य धर्म छे.

(१८) १ प्रकृतिबंध, २ स्थितिबंध, ३ रसबंध अने ४ प्रदेशबंध ए चार बंधना प्रकार छे.

(१९) १ मैत्रीभावना, २ प्रमोदभावना, ३

कारुण्यभावना अने ४ माध्यस्थ या उपेक्षा भावना ए चार धर्मध्याननी भावना छे

(२०) १ पदस्थ, २ पिंडस्थ, ३ रुपस्थ अने ४ रुपातीत ए चार ध्यानना प्रकार छे

(२१) १ अनित्य भावना, २ अशरण भावना, ३ संसारभावना, ४ एकत्वभावना, ५ अन्यत्वभावना, ६ अशुचिभावना ७ आश्रव-भावना, ८ संवरभावना, ९ निर्जराभावना १० लोकस्वभावभावना, ११ बोधिदुर्लभभावना, अने १२ धर्मदुर्लभभावना ए बार भावना दरेक भव्य प्राणीने भावना लायक छे

(२२) १ अनशन, २ उणोदरी, ३ वृत्तिसंक्षेप, ४ रसत्याग, ५ कायक्लेश अने संलीनता ए छ प्रकार बाह्य तपना छे.

(२३) १ पायच्छित, २ विनय ३

वच्च, ४ स्वाध्याय, ५ ध्यान अने ६ कायोत्सर्ग ए छ भेद अभ्यंतर तपना छे.

(२४) १ वेदना, २ कषाय, ३ मरण, ४ वैक्रिय, ५ तैजस, ६ आहारक अने ७ केवली ए सात समुद्‌घात जाणवी.

(२५) जीव, २ अजीव, ३ पुण्य, ४ पाप, ५ आश्रव, ६ संवर, ७ निर्जरा, ८ बंध अने ९ मोक्ष ए नव तत्त्व कहेवाय छे.

(२६) १ काळ, २ स्वभाव, ३ नियत, ४ पूर्वकृत अने ५ उद्यम ए पांच समवाय कारण शास्त्र निर्दिष्ट छे. (शास्त्रमां वखाणेला छे.)

(२७) १ अभिग्रहिक मिथ्यात्व, २ अनभिग्रहिक मिथ्यात्व, ३ अभिनिवेशिक मिथ्यात्व, ४ सांशयिक मिथ्यात्व अने ५

अनाभोगिक मिथ्यात्व ए पांच प्रकार मिथ्यात्वना छे.

(२८) १ नाम निक्षेप, २ स्थापना निक्षेप, ३ द्रव्य निक्षेप अने ४ भाव निक्षेप ए चार निक्षेपा जाणवा.

(२९) १ स्पर्शेंद्रिय, रसेंद्रिय, ३ घ्राणेंद्रिय, ४ चक्षुरिंद्रिय, ५ श्रोतेंद्रिय, ६ मनोबळ, ७ वचनबळ, ८ कायबळ, ९ श्वासोच्छ्वास अने १० आयुष्य ए दश प्राण समजवा.

(३०) १ सुदेव २ सुगुरु अने ३ सुधर्म ए त्रण तत्त्व कहेवाय छे.

(३१) १ शुष्कवाद, २ विवाद ३ धर्मवाद ए त्रण प्रकारना वाद कहेवाय छे.

(३२) १ साधु, २ साध्वी; ३ श्रावक अने ४ श्राविका ए चतुर्विध संघ गणाय छे.

(३३) १ नाम मंगल, २ स्थापना मंगल, ३ द्रव्य मंगल, अने ४ भाव मंगल ए चार प्रकारना मंगल गणाय छे.

(३४) १ लीलो, २ रातो, ३ पीळो, ४ श्याम (काळो) अने उज्जवळ ५ ए पांच प्रकारना वर्ण गणाय छे.

(३५) १ कडवो, २ तीखो, ३ कषायलो, ४ खाटो अने मधुरो ए पांच प्रकारना रस गणाय छे.

(३६) १ अरिहंत शरण, २ सिद्ध शरण, ३ साधु शरण अने ४ धर्म शरण ए चार शरण कहेवाय छे.

(३७) १ दानांतराय, २ लाभांतराय, ३ भोगांतराय, ४ उपभोगांतराय, ५ वीर्यांतराय, ६ हास्य, ७ रति, ८ अरति, ९ भय, १०

शोक, ११ दुगछा, १२ काम, १३ मिथ्यात्व, १४ अज्ञान, १५ निद्रा, १६ अव्रत, १७ राग अने १८ द्वेष ए अढार दूषण मनाय छे. तीर्थंकर आ सर्व दूषण रहित होय छे

(३८) १ दुःखगर्भित वैराग्य, २ मोहगर्भित वैराग्य अने ३ ज्ञानगर्भित वैराग्य ए त्रण रीते वैराग्य थाय छे

(३९) १ औदारिक, २ वैक्रिय, ३ आहारक, ४ तैजस, ५ भाषा, ६ श्वासोश्वास, ७ मनोवर्गणा अने ८ कार्मण वर्गणा ए आठ प्रकारनी वर्गणा कहेवाय छे

(४०) १ भारे, २ हळवो, ३ सुवाळो-४ नरसट, ५ टाढो, ६ उनो, ७ स्निग्ध ८ लुखो ए आठ प्रकारना स्पर्श कहेवा"

(४१) १ अशोकवृक्ष, २ सुरपुष्प

दीव्यध्वनि, ४ चामर, ५ सिंहासन, ६ देव-दुंदुभिनाद, ७ भामंडळ अने ८ छत्र ए तीर्थंकरना आठ प्रातिहार्य कहेवाय छे.

(४२) १ निश्चय अने २ व्यवहार ए दरेक वस्तुनुं आं[illegible]र अने बाह्य स्वरुप छे.

(४३) १ भक्तिविनय, २ बहुमानविनय, ३ भावनाविनय, ४ विधिग्रहणविनय अने ५ अभ्यासविनय [illegible] प्रकारे ज्ञाननो नि[illegible]

(४६) (४) सद्दहणा, (३) लिंग, (१०) विनय, (३) शुद्धि, (५) दूषण, (८) प्रभावक, (५) भूषण, (५) लक्षण, (६) जयणा, (६) आगार, (६) भावना, (६) स्थानक ए सडसठ बोल समकितना जाणवा लायक छे.

(४७) १ मतिअज्ञान, २ श्रुतअज्ञान अने ३ विभंगज्ञान ए त्रण अज्ञान गणाय छे.

(४८) १ भूतकाळ, २ भविष्यकाळ अने ३ वर्तमानकाळ ए काळना कल्पित भेद कहे-वाय छे.

(४९) पांच ज्ञान, चार दर्शन अने त्रण अज्ञान ए रीते बार प्रकार उपयोगना थाय छे.

(५०) १ पृथ्वीकाय, २ अपकाय, ३

तेजस्काय, ४ वायुकाय, ५ वनस्पतीकाय अने ६ त्रसकाय ए छ काय मनाय छे

(५१) १ बेइंद्रिय, २ तेइंद्रिय अने ३ चउरिंद्रिय ए त्रण विकलेंद्रिय कहेवाय छे.

(५२) १ ज्ञान २ दर्शन अने ३ चारित्र ए रत्नत्रयी गणाय छे

(५३) १ धर्मास्तिकाय, २ अधर्मास्तिकाय, ३ आकाशास्तिकाय, ४ पुद्गलास्तिकाय, ५ काळ अने ६ जीवास्तिकाय. ए छ द्रव्य छे

(५४) १ स्मरण, २ प्रत्याभिज्ञान, ३ तर्क, ४ अनुमान अने ५ आगम ए पाच परोक्ष प्रमाणना भेद मनाय छे.

(५५) १ औदारिक, २ वैक्रिय, ३ आहारक, ४ तैजस अने ५ कार्मण. ए पाच शरीर कहेवाय छे.

(५६) १ नैगम, २ संग्रह, ३ व्यवहार, ४ ऋजुसूत्र, ५ शब्द, ६ समभिरुढ अने ७ एवंभूत. ए सात नय कहेवाय छे.

(५७) १ ज्ञानावरणीय, २ दर्शनावरणीय, ३ वेदनीय, ४ मोहनीय, ५ आयु, ६ नाम, ७ गोत्र अने ८ अंतराय. ए आठ कर्म कहेवाय छे. एमां ज्ञानावरणीय, दर्शनावरणीय, मोहनीय अने अंतराय. ए चार घातीकर्म कहेवाय छे. अने वेदनीय, आयु, नाम अने गोत्र, ए चार अघाती कर्म कहेवाय छे.

(५८) १ प्राणातिपात, २ मृषावाद, ३ अदत्तादान, ४ मैथुन, ५ परिग्रह, ६ क्रोध, ७ मान, ८ माया, ९ लोभ, १० राग, ११ द्वेष, १२ कलह, १३ अभ्याख्यान, १४ पैशुन्य, (चाडी,) १५ रति अरति, १६ परपरि-

वाद, १७ मायामृषावाद अने १८ मिथ्यात्वशल्य. ए अढार पापस्थानक कहेवाय छे.

(५९) १ मिथ्यात्व गुणस्थान, २ सास्वादन गुणस्थान, ३ मिश्र गुणस्थान, ४ अविरति गुणस्थान, ५ देशविरति गुणस्थान, ६ सर्वविरति गुणस्थान, ७ अप्रमत्त गुणस्थान, ८ अपूर्वकरण गुणस्थान, ९ अनिवृत्ति गुणस्थान, १० सूक्ष्मसंपराय गुणस्थान, ११ उपशांतमोह गुणस्थान, १२ क्षीणमोह गुणस्थान, १३ सयोगी (केवळी) गुणस्थान, अने १४ अयोगी (केवळी) गुणस्थान. ए चौद गुणस्थान. कहेवाय छे.

(६०) १ स्यात् अस्ति, २ स्यात् नास्ति, ३ स्यात् अस्ति नास्ति, ४ स्यात् . अवक्तव्य, ५ स्यात् अस्ति अवक्तव्य, ६ स्यात् नास्ति

अवक्तव्य अने, ७ स्यात् अस्ति नास्ति अ-वक्तव्य, ए सप्तभंगी कहेवाय छे

(६१) १ क्षमा, २ मृदुता, ३ ऋजुता, ४ निर्लोभता, ५ तप, ६ सयम, ७ सत्य, ८ शौच, ९ आकिंचन्य, अने १० ब्रह्मचर्य ए दशविध यतिधर्म कहेवाय छे.

(६२) १ निसर्गरुचि, २ उपदेशरुचि, ३ आज्ञारुचि, ४ सूत्ररुचि, ५ बीजरुचि, ६ अभिगमरुचि, ७ विस्ताररुचि, ८ क्रियारुचि, ९ सक्षेपरुचि अने १० धर्मरुचि. ए दश सम कितनी रुचि समजवी

(६३) १ जीव छे, २ जीव नित्य छे, ३ जीव कर्मनो कर्ता छे, ४ जीव कर्मनो भोक्ता छे, ५ जीवने मोक्ष छे अने ६ ते परमपद

मोक्षनो उपाय पण शास्त्रमा बतावेलो छे ए छ स्थानक गणाय छे

(६४) १ धर्म, २ अर्थ, ३ काम अने ४ मोक्ष. ए चार पुरुषार्थ गणाय छे

(६५) १ ज्ञानातिशय, २ अपायागम अतिशय, ३ वचनातिशय अने ४ पूजा अतिशय ए चार तीर्थंकरना मुख्य अतिशय छे.

(६६) १ चक्षुदर्शन, २ अचक्षुदर्शन, ३ अवधिदर्शन अने ४ केवळदर्शन ए चार गणाय छे

(६७) १ आहार सज्ञा २ भयसज्ञा, ३ परिग्रहसना अन ४ मैथुन सज्ञा ए चार सज्ञा दर्शन गणाय छे

(६८) १ द्रव्यानुयोग, २ गणितानु

योग, ३ कथानुयोग अने ४ चरण करणानुयोग. ए चार अनुयोग कहेवाय छे.

(६९) १ सूत्राभ्यास, २ अर्थाभ्यास, ३ वस्तु अभ्यास अने ४ अनुभव अभ्यास. ए चार प्रकारना अभ्यास कहेवाय छे.

(७०) १ आक्षेपिनी, २ निक्षेपिनी, ३ निर्वेदिनी अने ४ संवेदिनी. ए चार प्रकारनी धर्मकथा होय छे.

(७१) १ धर्म देशना, २ गति देशना, ३ बंध देशना अने ४ मोक्ष देशना ए चार प्रकारनी देशना कहेवाय छे

(७२) १ आचारधर्म, २ दयाधर्म, ३ क्रियाधर्म अने ४ वस्तुधर्म. ए धर्मना चार प्रकार गणाय छे

(७३) १ रत्नप्रभा, २ शर्कराप्रभा, ३

वालुकाप्रभा ४ पकप्रभा, ५ धूमप्रभा, ६ तम प्रभा अने ७ तम:स्तम प्रभा ए सात नरकना नाम छे

(७४) १ समकित, ए धर्मवृक्षनु मूळ छे, २ धर्म नगरनु द्वार छे, ३ धर्म म्हेलनो पाया छे, ४ समस्त गुणनु निधान छे, ५ समस्त गुणनो आधार छे अने ६ श्रुत शीला दिक धर्मनु भाजन छे ए रीते सम्यक्त्वने दृढ रासरानी छ भावना छे

(७५) १ शका, २ काक्षा, ३ निचि त्सिा, ४ मिथ्यात्वी प्रशसा अने ५ मिथ्यात्वी परिचय ए सम्यक्त्वने मलिन करनारा पाच दूषण छे

(७६) १ अक्षुद्रता सुरुपता, २ इद्रिय पटुता, ३ सौम्यता, ४ जनप्रियता, ५ अक्रू

रता, ६ भीरुता, ७ अशठता, ८ दाक्षिण्यता, ९ लज्जालुता, १० दयालुता, ११ मध्यस्थता, १२ गुणरागिता, १३ सत्यप्रियता, १४ सुपक्षता, १५ दीर्घ दर्शिता, १६ विशेषज्ञता, १७ वृद्धानुगतता, १८ विनयवंतता, १९ कृतज्ञता, २० परहितकारिता अने. २१ लब्धलक्षता. ए श्रावकना एकत्रीश गुण कहेवाय छे.

(७७) १ दर्शनपडिमा, २ व्रत पडिमा, ३ सामायिक पडिमा,४ पौषध पडिमा, ५ कायोत्सर्ग पडिमा, ६ मैथुनत्याग पडिमा, ७ सचित्तत्याग पडिमा, ८ आरंभत्यागरुप पडिमा, ९ आरंभ करावचाना त्यागरुप पडिमा, १० औद्देशिक आहारादि त्यागरुप पडिमा अने ११ श्रमणभूत (साधुसदृश समाचरणरुप) पडिमा.

ए अगीयार श्रावकनी पडिमा कहेवाय छे.

(७८) १ सामायिक, २ छेदोपस्थापनीय, ३ परिहारविशुद्धि, ४ सूक्ष्म सपराय अने ५ यथाख्यात ए पाच प्रकारे चारित्र कहेवाय छे

(७९) १ समचतुरस्त्र २ न्यग्रोध, ३ सादि, ४ वामन, ५ कुब्ज अने ६ हुडक. ए छ संस्थान कहेवाय छे

(८०) १ वज्र ऋषभनाराच २ ऋषभनाराच, ३ नाराच, ४ अर्धनाराच, ५ कीलिका अने ६ सेवार्त्त (छेवठु) ए प्रमाणे छ सघयण कहेवाय छे

(८१) १ बहिरात्मा, २ अंतरात्मा अने ३ परमात्मा ए रीते आत्मानी त्रण अवस्थाओ होय छे

(८२) १ सम्यग्दृष्टि, २ मिथ्यादृष्टि, अने मिश्रदृष्टि. ए त्रण प्रकार दृष्टि कहेवाय छे.

(८३) १ असि, २ मशी अने ३ कृषि ए त्रण कर्मभूमिक्षेत्र ओळखवानां मूख्य चिन्ह छे.

(८४) १ उत्पाद (उत्पत्ति), २ व्यय (स्थिति) अने ३ ध्रौव्य (नाश). ए त्रिपदी कहेवाय छे.

(८५) पांच भरतक्षेत्र, पांच ऐरवतक्षेत्र अने पांच महाविदेहक्षेत्र. ए पंधर कर्म भूमि क्षेत्र गणाय छे.

(८६) पांच देवकुरु, पांच उत्तरकुरु, पांच हरिवर्ष, पांच रम्यक, पांच हिमवंत, अने पांच हिरण्यवंत. ए प्रमाणे त्रीश अकर्म भूमि युगलीयानां क्षेत्रो कहेवाय छे.

(८७) १ क्षायिक सम्यक्त्व, २ उपशम सम्यक्त्व अने ३ क्षायोपशमिक सम्यक्त्व. ए त्रण प्रकार सम्यक्त्व जाणवु.

(८८) उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणीना वीश कोडाकोडी सागरोपम मळीने एक कालचक्र थाय छे.

(८९) १ हास्य, २ रति ३ अरति, ४ भय, ५ शोक, ६ दुगच्छा, ७ पुरुषवेद, ८ स्त्रीवेद अने ९ नपुंसकवेद. ए नव नोकषाय गणाय छे.

(९०) द्रव्यदेव (देव थवाना होयते), २ नरदेव (चक्रवर्ती प्रमुख राजा), ३ धर्मदेव (मुनिराज), ४ देवाधिदेव (तीर्थंकर महाराज, अने ५ भावदेव (चार निकायना देवताओ) ए पांच प्रकारना देव कहेवाय छे.

(९१) १ क्षायिक भाव, २ उपशम भाव, ३ क्षयोपशमभाव, ४ उदयिक भाव, अने ५ पारिणामिक भाव ए पाच प्रकारे भाव कहेवाय छे.

(९२) १ देवसीय, २ राईय, ३ पख्खीय ४ चौमासीय, अने ५ सवच्छरीय ए पाच प्रतिक्रमण कहेवाय छे

(९३) १ ज्ञान, २ दर्शन, ३ चारित्र, ४ तप, अने ५ वीर्य, ए पाच आत्माना स्वाभानिक मूळगुण गणाय छे.

(९४) १ धर्मास्तिकाय, २ अधर्मास्तिकाय, ३ आकाशास्तिकाय, ४ पुद्गलास्तिकाय-अने ५ काळ ए पाच अजीव द्रव्य कहेवाय छे,

(९५) १ इगालकर्म २ वनकर्म, ३ साडीकर्म, ४ भाडीकर्म, ५ फोडीकर्म, ६ दातवेपार, ७ लाख वेपार, ८ रस वेपार, ९ केश

वेपार, १० विप वेपार, ११ जंत्रपीलन कर्म, १२ निर्लंछन कर्म, १३ दावाग्निकर्म, १४ सरदह शोषणकर्म. अने १५ असती पोषण-कर्म. ए पंधर कर्मादान कहेवाय छे.

(९६) १ एकवचन, २ द्विवचन, ३ बहु-वचन, ४ स्त्रीलिंग, ५ पुरुषलिंग, ६ नपुंसक-लिंग, ७ अध्यात्म वचन, ८ उपनीत वचन, ९ अपनीत वचन, १० उपनीत अपनीत वचन, ११ अपनीत उपनीत वचन, १२ अतीत वचन, १३ वर्तमान वचन, १४ अनागत वचन, १५ प्रत्यक्ष वचन, अने १६ परोक्ष वचन ए सोळ बोलने जाणनार पुरुष यथार्थ उपदेश आपी शके छे.

(९७) १ नभोगामिनी, २ परशरीरप्रवेशिनी, ३ रुप परावर्तिनी, ४ स्थंमनी, ५ मोहिनी, ६

स्वर्णसिद्धि, ७ रजत सिद्धि, ८ रस सिद्धि, ९ बंध थोभिनी, १० शत्रु पराजयिनी, ११ वश करणी, १२ भूतादि दमनी, १३ सर्व संपत्करी, अने १४ शिवपद प्राप्ति कारिका ए चौद मोटी विद्या कहेवाय छे.

(९८) १ शोल बोलने जाणनार, २ शास्त्रार्थ विस्तारी जाणे, ३ वाणीमां मीठाश होय, ४ प्रसंग–अवसर जाण होय, ५ सत्यवचन बोले, ६ श्रोताओनो संदेह छेदे, ७ बहुशास्त्रवेत्ता–गीतार्थ होय, ८ अर्थ विस्तारी संवरी–संक्षेपी जाणे, ९ व्याकरण रहित भाषा कर्कश न बोले, १० वाणीथी सभाने रीझवे, ११ श्रोताओना बोधमाटे पोते प्रश्न करे, १२ श्रवण करनार स्पष्ट समजी शके ते माटे अर्थनुं स्पष्टीकरण करे, १३ अहंकार रहित होय, अने १४

धर्मवंत तथा संतोषधारी होय. ए वक्ताना चौद गुणो गणाय छे.

(९९) १ भक्तिवंत, २ मिष्टभाषी, ३ गर्व रहित, ४ श्रवणरूची, ५ अचचल, ६ एकाग्रताथी श्रवण करनार, ७ जेवु साभळ्यु होय तेवु कहे, ८ प्रश्नोना जाण होय, ९ साभळेला शास्त्रोनु रहस्य जाण, १० धर्मकार्यं आळसु न होय ११ दातार होय, १२ गुणज्ञ होय, १३ निंदा, १४ दोषरहित होय, ए श्रोताना चौद गुण कहेवाय छे

(१००) १ नित्य स्वभाव, २ अनित्य स्वभाव, ३ एक स्वभाव, ४ अनेक स्वभाव, ५ सत् स्वभाव, ६ असत् स्वभाव, ७ वक्तव्य स्वभाव, ८ अवक्तव्य स्वभाव, ९ भेद स्वभाव, १० अभेद स्वभाव, अने ११ परम

स्वभाव, ए बधा स्वभावना भेद विशेष गणाय छे.

(१०१) [४] गतिमार्गणा, [५] इंद्रिय मार्गणा, [६] कायमार्गणा, [३] योगमार्गणा, [३] वेदमार्गणा, [४] कषाय मार्गणा, [८] ज्ञानमार्गणा, [७] संयम मार्गणा, [४] दर्शनमार्गणा, [६] लेश्या-मार्गणा, [२] भव्य मार्गणा, [६] सम्यक्त्व मार्गणा [२] संज्ञीमार्गणा, [२] आहारमार्गणा. ए रीते बधी मळीने बासठ मार्गणा कहेवाय छे.

(१०२) १ यम, २ नियम, ३ आसन, ४ प्राणायाम, ५ प्रत्याहार, ६ धारणा, ७ ध्यान अने ८ समाधी. ए योगना आठ अंग कहेवाय छे.

(१०३) १ श्रुत सामायक, २ समकित सामायक, ३ देशविरति सामायक अने ४ सर्व विरति सामायक ए रीते सामायकना चार प्रकार थाय छे

(१०४) १ प्रीति अनुष्ठान, २ भक्ति अनुष्ठान, ३ वचन अनुष्ठान अने ४ असंगा अनुष्ठान ए चार अनुष्ठान कहेवाय छे

(१०५) १ मद्यपान, २ विषय, ३ कषाय, ४ निद्रा अने ५ विकथा ए पाच प्रमाद कहेवाय छे

(१०६) १ इहलोक भय, २ परलोक भय, ३ आदान भय, ४ अकस्मात भय, ५ अपयश भय ६ वेदनाभय अथवा आजीविका भय अने ७ मरण भय. ए सात प्रकारना भय कहेवाय छे.

(१०७) १ हस्तिनो, २ सिंहनो, ३ सर्पनो, ४ अग्निनो, ५ समुद्रादिक पाणिनो, ६ चोरनो अने ७ राजानो. ए सात प्रकारना भय कहेवाय छे.

(१०८) १ आरिसो, २ भद्रासन, ३ वर्धमान, ४ प्रधानकुंभ ५ श्रीवत्स, ६ मत्स्य युग्म, ७ साथीओ अने ८ नंदावर्त. ए अष्ट मंगल कहेवाय छे.

(१०९) १ जातिमद, २ कुळमद, ३ बळमद, ४ रुपमद, ५ तपमद, ६ लोभमद, ७ श्रुतमद अने ऐश्वर्यमद. ए आठ प्रकारना मद कहेवाय छे.

(११०) १ स्पर्श बल, २ रस बल, ३ घ्राण बल, ४ चक्षु बल, ५ श्रोत बल, ६ ज्ञान-बल ७ दर्शन बल, चारित्र बल, ९ तप बल, अने

वीर्य वल ए दश प्रकारना वल कहेवाय छे.

(१११) १ खंती, २ मद्दव, ३ अज्जव, अने ४ मुत्ति ए चार शुक्ल ध्यानना आलंबन जाणवा

(११२) १ मुकुट, २ छत्र, ३ चामर, ४ पगरखा, अने ५ खडग ए पाच प्रकारना अभिगमो जाणवा

(११३) १ कृष्ण, २ नील, ३ कापोत, ४ तेजो, ५ पद्म, अने ६ शुक्ल, ए छ लेश्या ओ कहेवाय छे

(११४) १ आळस, २ मोह, ३ अवर्ण वाद ४ अहंकार ५ क्रोध, ६ प्रमाद, ७ कृप णता, ८ गुरुभय, ९ शोक, १० अज्ञान, ११ अस्थिरता, १२ कुतूहल अने १३ तीव्र विषयाभिलाष ए तेर काठीया कहेवाय छे

(११५) १ हाथी, २ वृषभ, ३ सिंह, ४ लक्ष्मी, ५ फुलनी माळा, ६ चद्र, ७ सूर्य, ८ ध्वजा, ९ कळश, १० पद्म सरोवर, ११ क्षीर, समुद्र, १२ देवविमान, १३ रत्ननो राशी, अने १४ निर्धूम अग्नि ए चौद स्वपना कहेवाय छे

(११६) १ चक्ररत्न २ खड्ग रत्न, ३ छत्र रत्न, ४ दड रत्न, ५ मणि रत्न, ६ काकणी रत्न ७ गजरत्न, ८ अश्वरत्न, ९ पुरोहित रत्न, १० सेनापति रत्न, ११ गाथापति रत्न, १२ वार्धकी रत्न, अने १३ स्त्रिरत्न, अने १४ चर्म रत्न. ए चक्रवर्तिना चौद रत्नो गणाय छे.

(११७) १ उपकार क्षमा, २ अपकार क्षमा, ३ विपाक क्षमा, ४ वचन क्षमा, अने ५ धर्म क्षमा ए पाच क्षमा कहेवाय छे.

(११८) १ अभयदान, २ सुपात्र दान, ३ अनुकंपा दान ४ उचित दान अने ५ कीर्ति दान ए पाच दान कहेवाय छे

(११९) १ अनुकंपा दान, २ संग्रह दान, ३ भय दान, ४ लज्जा दान, ५ कीर्ति दान ६ कुल दान, ७ अधर्म दान, ८ आश्या दान ९ सुपात्र दान, अने १० अभय दान ए रीते दश दान पण कहेवाय छे

(१२०) १ आणिमा, २ महीमा, ३ लघीमां ४ गरीमा, ५ प्राप्ती, ६ प्राकाश्य, ७ इशत्वग, अने ८ वाणत्वग ए आठ सिद्धिना नाम कहवाय छे

(१२१) १ श्री ऋषभदव २ श्री अजित नाथ, ३ श्री संभवनाथ, ४ श्री अभिनंदन, ५ श्री सुमतिनाथ, ६ श्री पद्मप्रभु, ७ श्री

सुपार्श्वनाथ, ८ श्री चंद्रप्रभु, ९ श्री सुवधिनाथ, १० श्री शीतलनाथ, ११ श्री श्रेयांसनाथ, १२ श्री वासुपूज्य, १३ श्री विमलनाथ, १४ श्री अनंतनाथ, १५ श्री धर्मनाथ, १६ श्री शांतिनाथ, १७ श्री कुंथुनाथ, १८ श्री अरनाथ, १९ श्री मल्लिनाथ, २० श्री मुनिसुव्रत, २१ श्री नमिनाथ, २२ श्री नेमनाथ, २३ श्री पार्श्वनाथ, २४ श्री महावीरस्वामी. (वर्द्धमानस्वामी) ए वर्तमान (चालु) चोवीसीना तीर्थंकरना नाम छे

(१२२) १ श्री केवलज्ञानी, २ श्री निर्वाणी, ३ श्री सागर, ४ श्री महायश, ५ श्री विमलदेव, ६ श्री सर्वानुभूति, ७ श्री श्रीधर, ८ श्री दत्तस्वामी, ९ श्री दामोदर, १० श्री सुतेजनाथ. ११ श्री स्वामी, १२

श्री मुनिसुव्रत, १३ श्री सुमतिनाथ, १४ श्री शिवगति, १५ श्री अस्तागजी, १६ श्री नमीश्वर, १७ श्री अनिलनाथ, १८ श्री यशोधर, १९ श्री कृतार्थनी, २० श्री जिनेश्वर, २१ श्री शुद्धमती, २२ श्री शिवकर, २३ श्री स्पन्दनजी, २४ श्री सम्प्रतिजी ए अतित (गइ) चोवीसीना तीर्थंकरना नाम छे

(१२३) १ श्री पद्मनाभ, २ श्री सुरदेव, ३ श्री सुपार्श्व, ४ श्री स्वयंप्रभु, ५ श्री सर्वानुभूति, ६ श्री देवश्रुत, ७ श्री उदयप्रभु, ८ श्री पेढालप्रभु ९ श्री पोट्टिलप्रभु, १० श्री शतकीर्त्ति, ११ श्री मुनिसुव्रतनाथ, १२ श्री अमम नाथ, १३ श्री निष्कषाय, १४ श्री निष्पुलाक, १५ श्री निर्ममनाथ, १६ श्री चित्रगुप्त, १७ श्री समाधिनाथ, १८ श्री संवरनाथ, १९ श्री

यशोधर, २० श्री विजयनाथ, २१ श्री माल्लि-प्रभु, २२ श्री देवप्रभु, २३ श्री अनतजी, २४ श्री भद्रकर, ए अनागत (आवती) चोवीसीना तीर्थंकरोना नाम छे

(१२४) १ श्री मधर, २ श्री युगमंधर, ३ श्री बाहु, ४ श्री सुबाहु, ५ श्री सुजात, ६ श्री स्वयप्रभु, ७ श्री ऋषभानन, ८ श्री अनतवीर्य, ९ श्री सूरप्रभु, १० श्री विमल, ११ श्री वज्रधर, १२ श्री चद्रानन १३ श्री चद्रबाहु, १४ श्री भुजग, १५ श्री नेमप्रभु, १६ श्री ईश्वर, १७ श्री वयरसेन, १८ श्री महाभद्र, १९ श्री देवजस, २० श्री अजितवीर्य ए वीस विहरमान जिनना नाम छे

(१२५) १ ऋषभ, २ चद्रानन, ३ वर्ध-

मान, अने ४ वारिषेण. ए चार शाश्वता तीर्थंकर कहेवाय छे

(१२६) त्रण चोवीसीना ७२ तीर्थंकर अने २० विहरमान अने चार शाश्वता तीर्थंकर मळीने ९६ जिन कहेवाय छे

(१२७) चोवीश तीर्थंकर बार चक्रवर्ती, नव वासुदेव, नव बळदेव अने नव प्रति वासुदेव ए त्रिषष्टी शलाका पुरुष कहेवाय छे.

(१२८) १ आचारांग, २ सुयगडांग, ३ ठाणांग, ४ समवायांग, ५ भगवती, ६ ज्ञाताधर्म कथांग, ७ उपासक दशांग ८ अंतगड दशांग, ९ अनुत्तरो ववाइय, १० प्रश्नव्याकरण, अने ११ विपाक ए अगीयार अंग. अने १ उववाई, २ रायपसेणी, ३ जीवाभिगम, ४ पन्नवणा, ५ सूरपन्नत्ति,

६ जंबुद्वीपपन्नत्ति, ७ चंदपन्नत्ति, ८ निरयावली, ९ कप्पवडिंसिया, १० पुप्फिया, ११ पुप्फचूलिया, अने १२ वन्हिदसा ए बार उपांग. अने १ चउसरण पयन्नो, २ आउरपच्चखाण पयन्नो, ३ महापच्चखाण, ४ भत्तपरिज्ञा, ५ तंदुल वेयाल, ६ गणिविज्झा ७ चंदविजय, ८ देवेन्द्र स्तव, ९ मरण समाधि, अने १० संथारा. ए दश पयन्ना. अने १ दशाश्रुत स्कंध, २ बृहत्कल्प, ३ व्यवहारकल्प, ४ जितकल्प, ५ लघुनिशीथ, अने ६ महानिशीथ ए छ छेदसूत्र. अने १ आवश्यक, २ दशवैकालिक, ३ उत्तराध्ययन, अने ४ पिंड निर्युक्ति ए चार मूळ सूत्र. अने १ नंदीसूत्र, २ अनुयोगद्वार सूत्र ए बे चूलिका सूत्र आ प्रमाणे ११ अंग, १२ उपांग, १० पयन्ना, ६

छेद सूत्र, ४ मूळ सूत्र, २ चूलिका सूत्र, मलीनें कुल ४५ थाय छे ए रीते पीस्तालीस आगम कहेवाय छे

(१२९) १ सौधर्म, २ ईशान, ३ सनत्कुमार, ४ माहेंद्र, ५ ब्रम्ह, ६ लांतक, ७ शुक्र, ८ सहस्रार ९ आणत, १० प्राणत, ११ आरण, अने १२ अच्युत. ए बार देवलोक कहेवाय छे

(१३०) १ सचित, २ द्रव्य, ३ निगय, ४ उपानट (वाणह) ५ तंबोल, ६ वस्त्र, ७ पुष्पभोग, ८ वाहन, ९ शयन, १० निलेपन, ११ ब्रह्मचर्य, १२ दिशि, १३ स्नान, अने १४ भचेसु (भात पाणी) ए चौद नियमना नाम छ.

(१३१) (५) पाच महाव्रत, (१०) दश प्रकारनो यति धर्म, (१७, सत्तर भेदे

संयम, (१०) दश भेदे वैयावच्च, (९) नव ब्रह्मचर्यनी गुप्ति, (३) रत्नत्रयी (ज्ञान, दर्शन अने चारित्र) (१२) बार प्रकारनुं तप (छ बाह्य अने छ अभ्यंतर) ४ कषाय (क्रोध, मान, माया अने लोभ.) ने जीतवुं ते. आ प्रमाणे चरण सित्तरीना शीत्तेर बोल णवा.

(१३२) १ आहार, १ पात्र, १ वस्ती, वस्त्र, ५ सुमति, १२ भावना, १२ प्रतिमा, इंद्रिय निषेध, २५ प्रतिलेखना, ३ गुप्ति, अभिग्रह. ए प्रमाणे करण सित्तरीना शीत्तेर ाल जाणवा.

(१३३) १ जाति, २ गति, ३ अव गाहना, ४ अनुभाग रस, ५ प्रदेश, अने ६

आयुष्य. ए प्रमाणे छ वात आयुष्य वाध
वखते वंधाय छे

(१३४) १ आगम व्यवहार २ श्रु
व्यवहार, ३ आज्ञा व्यवहार, ४ धारणा व्य
हार अने ५ जीत व्यवहार. आ पाच व्यवहा
कहेनाय छे

(१३५) १ वाचना, २ पृच्छना,
परिवर्तना, ४ अनुप्रेक्षा, अने ५ धर्मकथा
ए पाच प्रकारे सज्झाय ध्यान थाय छे.

(१३६) ५ पाच आश्रवने रोके, ५
पाच इंद्रियने रोके, ३ त्रण दडने ओसुरे, अने
४ चार कपायने जीते. ए संयमना सत्तर
भेद कहेनाय छे.

(१३७) १ औत्पातिकी बुद्धी, २ वैन
यिकी बुद्धि, ३ कार्मणिकी बुद्धि, अने ४

पारिणामिकी बुद्धि. ए बुद्धिना चार प्रकार छे.

(१३८) १ जैन दर्शन, २ मीमांसक दर्शन, ३ बौद्ध दर्शन, ४ नैयायिक दर्शन, ५ वैशेषिक दर्शन, अने ६ सांख्य दर्शन, ए छ दर्शन कहेवाय छे.

(१३९) १ संस्कृत, २ प्राकृत, ३ शौरसेनी ४ मागधी, ५ पैशाचिकी, अने ६ अपभ्रंशी. ए छ भाषा कहेवाय छे.

(१४०) १ ओज आहार. २ लोम आहार, अने ३ प्रक्षेप आहार. ए त्रण प्रकारे समारी जीवनो आहार छे.

(१४१) १ राजाभियोग, २ गणाभियोग, ३ बलाभियोग, ४ सुराभियोग, ५ कांतारवृत्ती, अने ६ गुरुनिग्रह ए छ छींडी (आगार) कहेवाय छे

गुरु शुश्रूषा, अने ६ प्रवचन कुशळ. ए छ भाव श्रावकना लिंग कहेवाय छे

(१४८) १ गतिमार्गणा, २ इंद्रिय मा०, ३ काय मा० ४ योग मा० ५ वेद मा० ६ कषाय मा० ७ ज्ञान मा० ८ सयम मा० ९ दर्शन मा० १० लेश्या मा० ११ भव्य मा० १२ सम्यक्त मा० १३ सन्नी मा० अने १४ आहार मार्गणा. ए चौद मार्गणा कहेवाय छे

(१४९) १ स्त्रीकथा, २ भोजनकथा, ३ देशकथा अने ४ राजकथा. ए चार विकथा कहेवाय छे

(१५०) १ मिथ्यात्व, २ अविरति, ३ प्रमाद, ४ कषाय अने ५ योग ए पाच आश्रव कहेवाय छे.

(१५१) सम्यकत्व सवर, २ विरति

संवर, ३ अप्रमत संवर, ४ अकषाय संवर, अने ५ अयोग संवर. ए पाच संवर कहे वाय छे

(१५२) १ कर्ता, २ कर्म, ३ कारण, ४ संप्रदान, ५ अपादान, अने ६ आधार. ए छ कारण कहेवाय छे

(१५३) १ मिथ्यात्वे भ्रम, २ कषाये कर्म, ३ परिणामे बंध, अने ४ उपयोगे धर्म. ए मिथ्यात्व भ्रमतादिचार बोल कहेवाय छे

(१५४) १ विधि वाद, २ चरितानुवाद, अने ३ यथास्थित वाद ए त्रण प्रकारना वाद कहेवाय छे

(१५५) १ अत्ता आगम, २ अनंतरा आगम, अने ३ परंपरा आगम. ए त्रण आगमना नाम कहेवाय छे

शुद्ध देव गुरुनी साची उपासना विधी.

लखक–सदगुणानुरागी मुनिराज श्री कर्पूर-
विजयजी महाराज

१ अंग २ वसन ३ मन ४ मन भूमिका,
५ पूजो पकरण सार ॥
६ न्याय द्रव्य ७ विधि शुद्धतां,
शुद्धि सात प्रकार ॥ १ ॥

१ शरीर शुद्धि, २ वस्त्रशुद्धि, ३ मनशुद्धि, ४ भूमिका शुद्धि, ५ पूजापकरण शुद्धि, ६ (न्यानोपार्जित) द्रव्य शुद्धि, अने ७ विधि शुद्धि आ प्रमाणे सात प्रकारनी शुद्धि जिनपूजामा खास जाळववा योग्य छे.

(उक्त) साते शुद्धि समाचरी,करीये नित्य प्रणाम.

(१) शरीरनी अशुद्धि टाळी, शुद्ध वस्त्र पहेरीने देवगुरुना दर्शने जवुं.

(२) घर व्यापार संकेली, चोखुं चित्त राखी, देव गुरुनी सेवा भक्ति करवी.

(३) देरासरे अने उपाश्रये जयणाथी भूमिका शुद्ध कर्या बाद प्रमाद रहित नित्यकरणी करवी.

(४) पूजा – सेवानां उपकरण एवा साफ ने सुंदर राखवा के जे वापरतां आपणने शुभ भाव उल्लास जागे.

(५) शुद्ध आचार विचार सेवनार, न्याय–नीतिथी व्यापार व्यवसाय करनारने देव गुरुनी पूजा भक्ति फळदायक थाय छे.

(६) शुद्ध निष्ठाथी करेली देव गुरुनी सेवा – भक्ति कल्पवेलीनी जेम फळे छे.

(७) दर्शन वदन करी, पाछा निकळतां देव गुरुने पुठ देवी नही. पडखाना द्वारेथी के पाछ पगले चालीने विवेकमर बहार नीकळवुं.

(८) पुरुषोए प्रभुनी जमणी बाजुए अने स्त्रीओए डाबी बाजुए रही मर्यादामर देव गुरुनी सेवा-भक्ति करवी. दर्शन वंदन पूजन पण तेम रीते करवा. प्रभुनी सामे मध्यमां दर्शन पूजा करतां उभा न रहेवु.

(९) शाणा समजवान वडील ने आगळ करी, विनय बहुमान पूर्वक विधियुक्त शुद्ध देव गुरुने वदन पूजन करवु.

(१०) आपणामां देव-गुरु जेवा उत्तम गुणो प्रगटे एवा पवित्र लक्ष्यथी तेमनी सेवा भक्ति भाव-उल्लास पूर्वक करवी.

(११) मद, विषय, कषाय, विकथा

अने आळस ए पांच प्रमाद यत्नवडे तजवा-
थीज स्थैर्य साधी शकाय छे.

(१२) देव गुरुनी सर्व प्रकारनी आशातना वर्जवी अने तेमनी आज्ञानो यथशक्ति आदर करवो.

(१३) एक निष्ठाथी शुद्ध देव-गुरुनी सेवा भक्ति करनारने कशी वातनी न्यूनता रहेती नथी.

(१४) शुद्ध देव-गुरुनी भक्तिमां आत्मार्पण करवुं. तन्मय बनी जवुं.

(१५) शुद्ध चित्त, वित्त अने पात्रनो दुर्लभ योग पामी, तेनो लाभ लइ लेवा चुकवुं नहि.

(१६) अवसरनी करणी अवसरे करी लेवानी काळजी राखवी.

(१७) जीव रहित जगयाए परिमित जळथी स्नानादि करी शरीर निर्जळ करी (लुही) शुध्द वस्त्र पहेरी अष्टपट मुखकोश बांधी प्रभु

प्रतिमा उपरथी कोमळ मोरपीछी वती वाशी पुष्पादि निर्माल्य उतारी, पछी जळ, चंदन, बरास विगेरे शुद्ध द्रव्योवडे प्रतिदिन प्रेमपूर्वक प्रभु पूजन करवुं.

(१८) भाइओए उत्तरासनना छेडो अने व्हेनोए सुकोमळ रुमाल वडे अष्टपुट मुखकोश बांधीने मौनपणे प्रभुनी अंगपूजा करवी.

(१९) चैत्यवंदन रुप भाव पूजा करती वखते अने गुरुवंदन करती वखते पुरुषे उतरासनना छेडावडे अने स्त्रीओए रुमाल वडे भूमि प्रमार्जवी.

(२०) अष्टपट (आठपडो) मुखकोश बांधी मौनपणे देवनी पूजा-सेवा आत्म लक्ष्यथी करवी.

(२१) पूजा करनारे पोताना ललाट, कंठ, हृदय अने नाभीए-एम चार तिलक करवा.

(२२) प्रभुनी अंगपूजा करतां प्रभुना तमणे अने डावे अंगुठे, अने तेज प्रमाणे बन्ने ढींचणे, बे कांडे अने बे खंभे, अने मस्तके, ललाटे, कंठे हृदये अने नाभि उपर अनुक्रमे तिलक करवा अने तेना हेतुओ नव अंग पुजानां दुहमां कह्या प्रमाणे मनमां विचारवा.

(२३) अगपुजा कर्या आगाउ प्रभुना सर्वांग उत्तम बरास अने चंदनवती विलेपन करवु. त्यार पछी चंदन पूजाकरी यथायोग्य पुष्पादि वडे प्रभु पुजा करवी.

(२४) पुष्प (पुष्प) नी माळा सोय-सथी वींधीने नहीं पण गुंथीने बनावेली प्रभुना कंठे आरोपवी

(२५) पुष्पो सुगंधी, प्रफुल्लित, पाका

वाथी जेम शारीरिक व्याधिनो सर्वथा अंत आवे छे तेम शुद्ध देव–गुरुना एकांत हित-वचनने अनुसरवाथी निश्चे संसारनो अंत आवे छे. अने मोक्षगति पामी शकाय छे.

(३५) मनुष्य जन्मादिक अति दुर्लभ सामग्री पामीने, जन्म मरणना अनंत दुःखोनो सर्वथा अंत आवे एवी उत्तम करणी शुद्ध आत्म लक्ष्य पूर्वक सदाय करवी. तेने माटे आत्मार्थी जनोए सतत उद्यम करवो. प्रमाद रहित पणे पुरुषार्थने सेववो. जेथी जरुर साध्य सिद्धि थशे. इतिशम्.

सद्बोध अथवा निती वचनामृत.

१ जीवननी एक क्षण करोडो सोना म्होरोथी पण खरीदी शकाती नथी, तेथी ते क्षण व्यर्थ गुमाववा जेवी बीजी कइ नुकशानी छे ?

२ सद् उद्योग सद् भाग्यना सहोदर छे, आजनी किंमत आवती कालथी डबल छे. आजे बने ते काल उपर राखो नही.

३ वखत कुदरतनो खजानो छे. घडी अने कलाको तेनी तीजोरीओ छे. पळो के क्षणो तेना किंमती हिरा छे.

४ ज्ञान अने विवेक खरी आंखो छे, एना विना माणस छती आंखे आंधळो छे. ते खाडामां पडे. तेमां नवाई शुं ?

५ डॉक्टर बॅरिस्टर के प्रोफेसरनी डिग्री मेळववामांज केळवणीनो हेतु पुरो थतो नथी, पण

जाने गया वगर रामा अने आत्म ज्ञेय साध सामा तेनो खरो हेतु पार पडे छ, खरी रीते तेनाथी मन मारता शिवाय तेने खरी केळवणी

६ जे माणस पोताना इन्द्रिओने काबुमा राखी शके नहीं त जीवननी मुश्केलीओ दूर करी विजय मेळवी शके नहीं

७ समाज सेवा अने देश सेवा ए उत्तम छे, पण आत्म सेवा ए सर्वथी उत्तम छे केम के जगतना सर्व प्राणीओने आत्मवत गणे परधन पथ्थर सम गणे अने पर स्त्री माता तुल्य मान तेनाथीज आत्मसेवा थइ शके छे

८ प्रशंसानी इच्छा राखा नहीं, पण प्रशंसा थाय तेवा कार्यो करो, कीर्ति सत्कार्यना साथेज

...ा थइ होय तो प्रथम

न्हाना बनो, ऊंडो पायो नाख्या विना म्होटुं मकान चणी शकातु नथी.

१० म्होटाइनुं माप उम्मरथी के श्रीमंताइथी नहीं पण अक्कलथी के उदारताथी थाय छे, माटे डाह्या अने उदार बनो.

११ तलवारनी किंमत म्यानथी नहीं पण धारथी थाय छे. तेम माणसनी किंमत धनथी नहीं पण सदाचारथी थाय छे.

१२ वेर लेवुं ए हलकाइनुं काम छे, त्यारे क्षमा करवी ए म्होटाइनुं काम छे. वृक्षो पथ्थर मारनारने पण फळो आपे छे.

१३ वादळाओ वरसे अने वृक्षो फळे त्यारे निचे नमे छे, तेम समृद्धि पाम्या पछी वधारे नम्र बने तेज सज्जन गणाय.

१४ वरसाद मांग्या वगर वरसे छे तेम

राज्यनो माग्या वगर पोतानी समृद्धि परोपकारना कामोमा खर्चे छे

१५ म्होटी पदवीये चढ्या पछी गरीबोना उपर दया न राखे तेने शेतान. शेतानना उपर काई शिंगडा उगता नथी.

१६ सखावत स्वर्गनी कुंची छे अने दया खानदानानो खजानो छे. पथ्थर जेवा हृदयनी साथे खानदानी रहेती नथी.

१७ नदीनु पाणी अमल समुद्रमा भळे छे, तेम दान आपनारनी दोलत पाछी व्याज शिखे दातारनेज मळे छे.

१८ भुडाइने बदले पण भलाइ करे अने अपकारीनो पण उपकार करे तेज खरो सत्पुरुष समजवो

१९ चडतीमा गर्व न करे, पडतीमा खेद

न करे अने शरणागतनो कदी पण त्याग न करे. तेज म्होटो माणस.

२० सांभळे के ग्रहण करे तेनेज शिखामण आपवी सारी. मूर्खने शिखामण देवी ते सर्पने दुध पावा बराबर छे.

(२१) बीजाने ठपको आपो तेज अव-गुण पोतामां होयतो प्रथम पोतानो अवगुण दूर करवो पछी बीजाने कहेवुं.

(२२) चोर, व्यभिचारी, धर्मद्रोही, राज-द्रोही माणसथी हमेश दूर रहेवु. तेमनी सोबत पायमालीमा उतारनारी छे.

(२३) अनेक युद्धोमां जीत मेळवनार योद्धा करतां मनोराज्य उपर जीत मेळवनार म्होटो योद्धो गणाय.

(२४) श्रीमंतो अने त्यागीओने संतो-

पमा न सुप मळी शके ते सुप नीची कोई पण चीनमा सळतु नथी

(२५) धनमा मोनशोखमा, अने खाण पीणामा सतोप राखवो पण ज्ञानमा, दानमा अने धममा सताप न राखवो

(२६) जेनाथी दु ख मटे तेनीन पासे हृदय खोलुं ननी तेनी पासे हृदय खोल वाथी माणसनी हलकाइ थाय छे

(२७) अफीण करता करज वधारे झेरी छ अफीण खानारनेज मारे छे त्यारे करज दीकराना दीकराने पण मारे छे

(२८) उत्तम पुस्तको सत्सग जेटलु काम करे छे त्यारे खराब पुस्तको सत्सगनी सारी असरने भुसी नाखे छे

(२९) धर्मनु मूळ विनय छे कपटथी

नहीं पण खरा दिलथी वडीलो, सज्जनो अने गुरुओनो विनय साचवजो.

(३०) उपकारीनो उपकार भूली जनारमां माणसाइनो गुण रही शकतो नथी. पशुओ पण उपकारनो बदलो वाळे छे.

(३१) जो तमारे पवित्र जीवन गुजारवु होय तो अंतःकरण पवित्र करवा पुरतो प्रयत्न करो. नाहारना साधनो नकामा छे.

(३२) परमात्मा पवित्र छे, ते पवित्र प्रभुने मेळववा तमारे पण चोख्खा हृदयना निष्कपटी अने पवित्र थवुं जोइये.

(३३) सत्य व्रत सर्वथी उत्तम व्रत छे एक वखत पण जुठुं बोलवाथी प्रामाणीकपणमा खामी आवे छे.

(३४) मनुष्यो तमारा विचारना नहीं थाय परंतु तमे विशाळ विचारवाला थइ दरेक मनुष्य साथे प्रेमथी निभावी ल्यो

(३५) संसारमा परमात्मानी निष्काम स्तुति करवी–अने उच्च मनोरथ पूर्वक एवी प्रार्थना करवी के माग माता, पिता, गुरु, शत्रु मित्रो अने तमाम जीवोनुं कल्याण मगळ थाओ! सद्‌बुद्धि प्राप्त थाओ! सघळा दोषो, अपराधो नष्ट थाओ! सर्वे सुखी थाओ! आवी उदार भावना हमेशा भाववी

(३६) मन पवित्र थया वगर वैराग्य (ज्ञान) ना रंग चडता नथी

(३७) जेवी मति छे तेवीज गति थश कर्मनो सतत कायदा कदी पण छोडशे नहि

(३८) देहाध्यास (अहंकार) नो त्याग

करवो अने पोतानो आत्मा एज परमात्माछे एवो स्वानुभव करवो ए सर्व पुस्तकोनोसार छे.

(३९) शास्त्रादि भणवुं ए द्रव्य ज्ञान छे अने आत्मस्वरूपने जाणवुं ते भाव ज्ञान छे.

(४०) कृतघ्नता जेवो एक्ये महादोष जणातो नथी. तेम कृतज्ञता समान कोइ गुण नथी.

(४१) गुण आववा जेटला दुर्लभ नथी, तेटली गुणीना गुणनी अनुमोदना करवी दुर्लभ छे.

(४२) वस्तु स्थिती समज्यां विना मोक्षनी इच्छा राखवी खोटी छे.

(४३) जगतनो मार्ग प्रमादनो छे, अने मोक्षनो मार्ग अप्रमादनो छे.

(४४) आत्मा काम अने अर्थमां थाक्या वगर परिश्रम करे छे. तेम मोक्ष मटे निष्काम करे तो अवश्य मोक्ष थाय.

(५४) आत्माने रस्तो बताने, आत्माने ओळखावे, आत्माना धर्मने बतावे, कर्म जाळथी छुटावे ते सद्गुरु जाणवा.

(५५) तत्वज्ञाननो अभ्यास करवो, मम त्वनो त्याग करवो, परीग्रहना घणी मुर्छा ए पापनु मुळ छे परमात्मानी भक्तिमा सुधारु, अने जे थाय ते सारा सारु

(५६) पुद्गलमा आनद माने ते पुद्गलानदी, भवमा आनद माने त भवाभीनदी, ते जीवो ससारमा परिभ्रमण करनारा छ अने आत्मानदी जीवो कर्मथी मुक्त थाय छ

(५७) पोताथी वयमा, ज्ञानमा, अने आचार विचारनी उचाओना अविनय करनार तिरस्कार करनार, दु:ख देनार, निदा करनारा विगेरे दुरगत (कमा) तरफथी

गुप्त सतत शिक्षा करमामा आवे छे अने मस्तक फटका लागे छे

(५८) वृक्षना कोतरमा रहेलो अग्नि जेम वृक्षने नवपल्लवित थवा देतो नथी, तेम, राग, द्वेष, ईर्षा, अदेखाईरूप अग्नि, जेना हृदयमा वास करे छे तेओने विनय, विवेक, समकीत आदि गुणो विकास पामी शकता नथी

(५९) आ मृत्यु–धर्मवाळा शरीरमा शा माटे घणी आसक्ति करे छे ? आ देहनो अवश्य त्याग करवोज पडशे, जरुर मेले जवु पडशे, आ देहना नाशथी तारो तो नाश थवानोज नथी, तु तो अमर छे

(६०) परमात्मा (आत्मानी) वार्तानो विस्तार करनारा जगतमा अनेक विद्वानो

ध्यानमां राखवी. अने विवेकथी वर्तवुं.

(९४) निरंतर नम्रता राख. स्वच्छता अने सादाइ राख. यथा प्राप्तमां संतोष राख.

(९५) मन अने वाणी वश कर. गुरुना वचनने अंगीकार कर. सर्वनो यथायोग्य विनय कर. स्वात्मानुं हित थाय तेम कर.

(९६) सुख मात्र समजणमां छे. सुख दुःखनो मननी साथे संबंध छे. सुखमां अधिक सुख वाळाने जो दुःखमां धारणा राख, अने अधिक दुःखी तरफ दृष्टि कर.

(९७) मान अने अपमाननी वात बीजा पासे करीश मां. अति हास्य करीश मां. अभिमान तो लेश पण करीश मां. उद्धत वस्त्रने धारण करीश मां. गुण ग्राही था. काळक्षेप करीश मां.

(९८) आळस जेवो बीजो दुश्मन नथी.

अने उद्यम जेवो बीजो बंधु नथी.

(९९) ज्यां जेनी प्रीति त्यां तेनी उत्पत्ति.

(१००) ॐ अँर्ह नमःना अखंड जाप मनने शुद्ध करवा माटे हमेश करवो

(१०१) शास्त्रकार कहे छे के परोपकारमां टेवायेला जीवोये कदापि काळे दुर्जननी साथे सोबत करवी नहिं. तेज मोटुं तत्व छे.

(१०२) सज्जन पुरुषोनी जे निंदा करे छे ते पोताना आत्मानेज दोषित करे छे. कारण के आकाशमां धूळ उडाडनारनी धूळ पोतानी ज आंखमां तेमज पोताना ज मस्तक उपर पडे छे. सज्जनने हानि थती नथी.

(१०३) पंडीत पुरुषने विषे सर्व गुणो होय छे. अने मूर्खने विषे केवळ दोषो ज होय छे. माटे हजार मूर्खाओ करता एक पंडित

सारो गणाय.

(१०४) सर्प अने दुर्जन आ बेमां सर्प सारो पण दुर्जन सारो नहि. कारण के सर्प तो कोई वेळा काळेज डसे छे. ने दुर्जन तो पगले पगले डसे छ

(१०५) संसारी जीवोना दुःखनें नाश करवावाळो धर्मदेशना जे देवामा आवे छे तेना समान आ जगतमा बीजो एक पण उप-कार नथी.

(१०६) जेनाथी अपयशनी प्राप्ति थाय तथा जेनाथी दुर्गति मळे तथा जेनाथी स्वर्ग-गति भ्रष्ट थाय तेवा कार्योने बुद्धिमान मनुष्ये आचारवु नहि.

(१०७) जुगारीने विषे सत्यपणु न होय अने लंपट पुरुषोमां पवित्रपणु न होय तथा

मदिरा पान करनाराने विषे प्रेम न होय अने धूर्त माणसने विषे ए त्रणे होता नथी.

(१०८) क्षमाना समान बीजो एक पण तप नथी. तथा संतोष समान बीजु एक पण सुख नथी. तथा तृष्णा समान बीजो एक पण उत्कृष्ट व्याधि नथी अने दया समान बीजो एक पण उत्कृष्ट धर्म नथी.

(१०९) दुर्जन माणस पारकाना सरसव जेवडा नाना छिद्रने पण जुवे छे. अने पोताना आत्माना मोटा मोटा बिलाना जेवां छिद्रो होय छे छता देखतो नथी.

(११०) विद्यासहित मरवु सारु पण कुशिष्यने विद्या कदापि आपवी नहि. छता पण जो कुशिष्यने विद्या आपवामां आवे छे तो ते पाछळथी शत्रु थाय छे. माटे कुशिष्यने विद्य

आपनी नहि.

(१११) विद्याना समान एक पण चक्षु नथी. तथा सत्यना समान एक पण तप नथी, तथा रागना समान एक पण दुःख नथी, अने त्यागना समान एक पण सुख नथी

(१ २) गुणो जे छे ते रुपने शोभावे छे, तथा शीयल जे छे ते कुळने शोभावे छे, तथा सिद्धि जे छे ते विद्याने शोभावे छे, अने भोग जे छे ते धनने शोभावे छे.

(११३) पक्षियोमा कागडो चंडाल छे. पशुओना अदर कुतरो चंडाल छे अने सर्वेमा निंदक चंडाल छे.

(११४) मूर्ख शिष्यने बोध करवाथी, तथा दुष्ट स्त्रीनु भरण पोषण करवाथी, तथा

शत्रुओना संयोगथी पंडित पुरुष पण सीदाय छे.

(११५) क्रोध जे ते अनर्थनु मूळ छे, तथा क्रोध संसारनी वृद्धि करनावाळो छे, तथा क्रोध धर्मनो क्षय करनार छे. माटे उत्तम जीवोये क्रोधनो त्याग करवो जोइये.

(११६) संभ्रम स्नेहने जणावे छे. शरीर भोजनने जणावे छे विनय वंशने देखाडी दे छे. अने भाषा वाणी देशने जणावी दे छे.

(११७) पोताना आत्मानी बुद्धि उपर चालवाथी सुख थाय छे. गुरुनी बुद्धिथी चालवाथी विशेष लाभ थाय छे. पारकानी बुद्धि उपर चालवाथी विनाश थाय छे. स्त्रीनी बुद्धि पर चालवाथी ते प्रलय करवावाळी थाय छे. माटे विचार करीने चालवु.

अथ आत्म निंदा (या) आत्मबोध

हे आत्मा ! हे चेतन हे जीव ! तु निर तर अकार्य प्रवृतिमा प्रवर्ते छ. रसगृद्धिपणु तार हजी घणु दखाय छ. वे घडी रामायस्मा तु अनक प्रकारना सांसारिक कायमा पडी अनेक अनेक चिंतवन कर्या करे छे. कोइ वखत समकित मोहनीमा कोई वखत मिश्र मोहनीमा कोई वखत मिथ्यात्व मोहनीमा कोई वखत कामरागमा कोई वखत दृष्टिरागमा, कोई वखत स्नेहरागमा, कोई वखत कुदेवमा, कोई वखत कुगुरुमा कोई वखत कुधर्ममा, कोई वखत ज्ञान विराधनामा, कोई वखत दर्शन विराधनामा कोई वखत चारित्र विराधनामा, कोई वखत मनोदंडमा, कोई वखत वचनदंडमा, कोई

वखत काय दंडमां, कोई वखत हास्यमां, कोई
वखत रतिमां, कोई वखत अरतिमां, कोई
वखत भयमां, कोई वखत शोकमां, कोइ वखत
दुर्गंछामां, कोई वखत कृष्णलेश्यामां कोई
वखत नील लेश्यामां कोई वखत कापोत लेश्यामां
कोई वखत ऋद्धिगारवमां कोई वखत शाता
गारवमां, कोई वखत रसगारवमां, कोइ वखत
मायाशल्यमां, कोई वखत नियाणशल्यमां, कोई
वखत मिथ्या दर्शन शल्यमां, एम अनेक
प्रकारे चिंतवन कर्या करे छे अरे! हे चेतन!
तारा उपर अढार पापस्थानकनी आणा करे छे,
तेम कोठियानी चोरी करे छे, रे आत्मा! तु
महामूढ, तु महापापी, तु महा दुराचारी, जेम तु
हीन भाग्यनो आवो, तेम तु हीण पुण्यवाळो,
जेम तु हीण दरिद्रीयो, अरे तु अघोर पाप-

करनारो, अरे तु दुष्ट, पापिष्ट, हतभागी छे. रे जीव ! हवा प्राय करीने अनतानुबधी क्रोध, अनतानुबधी मान, अनतानुबधी माया, अने अनतानुबधी लोभनी चोकडी तने मटी नही गुणस्थानक हजी पल्ट्यु नही धीरज गुण आव्यो नही तृष्णादाह मटयो नहीं, सागरना मोजाना कल्लाल जेम उछळे तेम तने तृणाना कल्लोल उछल्या करे छे, तु जे क्रिया करे छे, ते तो शून्य मनथी करे छ, स्थिर मनथी करीश ता लेख लागशे शुन्य क्रिया करीश ता छार उपर लींपण बराबर छ माटे जरा विचार तो कर हे चेतन ! हे जीव ! न व्रत न ल ते सो पापी कहेवाय, पण व्रत लेईन भागे त ता महा पापी कहेवाय पण ह आत्मा ! तें तो अनतकाय, अभक्ष, शीऊव्रत, जरदा, बीडी, भाग वगेरे

अनेक प्रकारना त्रस हेठने मास्या तो पछी तु क्यांथी सुखीओ ? हे चेतन ! तु पुद्गलिक सुख वास्ते केटली आकुलव्याकुलता करे छे ? तु पारसमणि, नवनिधान, रससिद्धि, रसायण, चित्रावेली, अमृतगुटिका, अने कामधेनुनी व्यर्थ इच्छा करे छे शुं शाहुकार थाउं, राजा थाउं, अधिपति थाउं, दवताने वश करुं, एम एम करी पुद्गलिक सुख उपार्जन करु एम धारे छे, पण तने समकितनु गुणठाणु फरस्यु नथी. हे चेतन! लोभनो परिहार नहीं करे तो पछी तारी गरज केम सरशे? हे चेतन ! तु मनमा चिन्तव्या करे छे के महारु घर, महारु हाट, महारी हवेली, महारो बगलो, म्हारो पिता, महारी माता, महारो पुत्र, महारो कन्या, महारु कुटुंबाळ ओ चेतन ! तें चोराशी लाख जीवायोनिमा

फरता फरता सख्याता असख्याता घर कीधां, वळी पण कर्या करे छे पण स्थीरपणु तने आव्यु नहीं हे चेतन ! तु विचार तो कर के तु केवी रीते भवरुपी नाटकमा नाच्यो; अरे कोइवार मातापणे, कोईवार पितापणे, कोइवार स्त्रीपणे, कोइवार पुत्रपणे, कोइवार बहेनपणे, कोइ वार भाइपणे, कोइवार दासपणे एम अनेक प्रकारना सबधपणे तु थयो. रे चेतन ! तु आ समारमा मोहना जोरथी नाची रह्यो छे पण तु पुछ तो खरो के हे पिता हे माता, हु आटलु बधु पाप करु छु ते कोण भोगवशे ? ते तो एमज कहे शेके हे पुत्र, जे करशे ते भोगवशे. तो धिक्कार पड्यो आ ससारने, ससारमा कोइ कोइनु नथी, ने जीव जेवा कर्म बाधे छे ते जीव तेवा कर्म तेवी रीते भोगवे छे. माटे रे चेतन ! तु विचार

तो कर, जे आ मनुष्यनो जन्म, आर्यदेश, उत्तम कुळ, श्रावकनो अवतार, वीतराग प्ररुपित धर्म, महोटा पुन्यना योगे पाम्यो, तो हवे क्षणिक संसारिक विषयसुखमां लपटाइने चिंतामणी रत्न हाथमांथी केम फेंकी दे छे? अरे एम करीश तो तारा आत्मानी गरज केम सरशे? रे चेतन! तुं कोण मात्र छे? चारे गतिमां संख्याता, असंख्याता अने अनंता भव कर्या, नारकीमां महावेदना भोगवतो, आक्रंदने करतो, त्यां कोण तने शरणे राखवा समर्थ हतुं? अर्थात कोइ पण शरण हतुं नहीं, त्यांथी कर्मने योगे नीकळी तिर्यंचमां महामारनुं उपाडवुं, भूख तरसनुं वेठवु थयु तुं माठा कर्म उपार्जन करी वनस्पतिकायमां मफत वेचाणो त्यां तारुं मान क्यां रहयुं? त्यांथी शुभ कर्मोदये करी

तु देवगतिमा गयो त्यां पण विषयसुखमा गरकाव थइ कर्मनी बहुलता करी. एवी रीते आ भवोदधिमा अनेक भव भम्यो, पण आत्मानी गरज सरी नहीं.

मानरूपी गज उपर बाहुबली चड्यो हतो, तेनु मान तो सज्जलनतुं हतु तेने पण ब्राह्मी सुंदरी जेवा समजावनार मळ्या ते वारे समज्यो तो हे चेतन ! हे जीव ! तु तो अनतानुबधी मानमा रह्यो छे तो तारा शा हाल थशे ?

हे चेतन ! जरा ज्ञानदृष्टिथि जोतो खरो ! भरत चक्रवर्ति छ खडना स्वामी हता, चोसठ हजार स्त्रीओ अने बत्रीश हजार मुगटबंध राजा जेनी सेवामा हता चउद रत्न, नव निधान, अखुट भडार, चोराशी लाख घोडा, चोराशी

लाख हाथी, चोराशी लाख रथ, अने छन्नु करोड गामनो अधिपति हतो, तेणे पण एवु विचार्यु के, मारी राज्य रिद्धिने धिकार हो, मारा पाटने धिकार हो, मारा चक्रवर्तिपणाने धिक्कार हो, मारा विषयसुखने धिकार हो. जे व्रत नियम पाळे छे तेने धन्य छे दान दे छे, शीयळ पाळे छे, भावना भावे छे, तने धन्य छे. वळी जे वितरागनी आज्ञा पाळे छे तेने तथा जे तपस्या करे छे तेने धन्य छे. एम अनेक प्रकारे भावना भावता केवळज्ञान अने केवळ दर्शन पाम्या.

पण हे आत्मा ! तु एनी बरोबरी करीश नहीं. ए तो सलाकी पुरुष चरम शरीरी त्रीजा आराना जीव हता, अने तु तो पांचमा आरानो भरतक्षेत्रनो कीडो छे. माटे हे आत्मा ! कर्म

तो अजीव छे अने तु तो सजीव छे, जीव जीवना परिचय करे पण तु तो अजीवनो परिचय करवावाळो छे, माटे तु निर्मळ अने कर्म सवळ छे, माटे तारे ता तरवानो आज उपाय छे के हमेशा तीर्थने विषे गुरुने विषे, जिनराजना मार्गने विषे, अने संघने विषे भक्ति कर हिंसानो त्याग कर, प्राणी मात्रनी रक्षा कर सत्यनु सेवन कर, यौवनने वशीकरण कर, शीलनो शणगार सज शक्तिमा संतोष कर, क्रोध उपर क्रोध कर, इन्द्रिओनो विनय कर, सत्संग कर, सारी माणसाइ कर, दान दे, यथाशक्ति तप कर, भावना भाव्य, वैराग्य कर आगमना परिचय कर, शास्त्रनु श्रवण कर, प्रशांतिने धारण कर जेथी तारा आत्मानी गरज सरे हे चेतन ! तारा गुण तो संभाळ.

तुं नाम तो श्रावकनुं धारण करे छे, पण गुण तो लेशमात्र देखातो नथी. श्रावक तो लज्यावंत होय, दयावंत होय, आनंदमां रहेनार होय, प्रसन्न चित्तने राखनार, पराया दोषने ढांकनार, परोपकार करनार, सहज संतोषमां रहेनार, सौम्यदृष्टि होय, गुणग्राही, दीर्घ विचारी, निर्मळ बुद्धिनो धरनार, कृतज्ञ, अहंकार वर्जित, कुळाचारनो पाळनार, जिनदर्शनमां प्रीतिवंत, पापथी विमुख, वीतरागनी आज्ञाने पाळनार, जीवाजीवादि नवतत्त्वनो जाणनार, एवा अनेक गुणे करी बिराजतो होय तेने धन्य छे. एवा श्रावक तो आणंद, कामदेव, सुदर्शन शेठ जेवाने धन्य छे, तुं तो नामधारी श्रावक छे. हे चेतन! तारामां गुणनो लेश पण नथी तो तारी गरज शी रीते सरशे? एक आत्म रमणमां रमनार,

द्विविध धर्म देशनाना प्ररुपनार, त्रण रत्नना धारण करनार चार गतिना चूरनार, पच महानतना पाळनार छकाय जीवनी रक्षाना करनार, भारड पक्षीनी परे अप्रमत्त रहेनारा, साधुना सत्तावीस गुणोने सभाळनार, त्रण गुप्ते गुप्ता, पाच समितिए सुमता, अढार हजार शीलागरथना धारणहार, कुक्षि-सनळ एवा चारित्रपात्र मुनिराजने धन्य छे जे वितरागनी आज्ञापाळे छे हे चेतन! एवु चारित्र तने क्यारे उदय आवशे?

हे चेतन! ते तने उदय क्याथी आवे? तारे तो ससारनी बहुलता घणी छे धन्य छ देश विरती श्रावकने जे प्रभुनी आणा प्रमाणे धर्म पाळे छे, प्रभात सामायक करे छ देवदर्शन करे छे, प्रभुनी द्वादशागी वाणीनु श्रवण करे

छे, देववदन, गुरुवंदन, दान, शीयळ, तप, भावना आदि धर्मकार्यमां प्रवर्ते छे, पर्वतिथीए पोसो, स्वाध्याय, प्रतिक्रमणादि करे छे तेने धन्य छे, तेवो धर्म प्रभुनी आज्ञा प्रमाणे मने क्यारे उदय आवशे ? हे चेतन ! तें ज्ञानाभ्यासमां उद्यम कर्यो नहीं, श्रुतज्ञानीनुं बहु मान कर्युं नहीं, तेथी तने ज्ञानावरणी कर्मनो अंधकार फरी वळ्यो छे. माटे श्रुतनुं अने श्रुतज्ञानीनुं बहुमान कर, तेनी आराधना कर, जेथी ज्ञाननी वृद्धि थाय. हे चेतन ! एक सामायक करता थका पण निकट भवी जीव केवळज्ञान अने केवळ दर्शन पामे छे, पण ते सामायक तो उत्तम पुरुषोनी, ते सामायक पुणीया शेठनी, आणंद कामदेवनी अने चद्रावतंसक राजानी जाणजे. हे चेतन ! तुं आने भरोसे भूलीश

नहीं, ए काइ तारी सामायक नहीं, तुं तो सामायकमा घरना कामकाननी चिंता करे छे, परनिंदा करे छे, विकथा करे छे, आर्तध्यान अने रौद्रध्यान ध्यावे छे, तो पछी सामायकनो गुण प्रगट क्याथी थाय? हे चेतन! पोतानो अने परायो आत्मा सरखो गणी, कंचन अने पथ्थरमा समबुद्धि राखे, साचु अने थोडुं गमतुं बोले तो सामायकनो गुण थाय. हे चेतन! तारो गुण ता संभाळ तु तो अवेदी छे, अफरसी, अघाती, अविनाशी छे. तु एम जाणे छे जे अमुक मारो दुश्मन छे, अमुक मारो स्वजन मित्र छे, पण हे चेतन! कोइ तारो दुश्मन नथी अने कोइ तारो मित्र नथी हे चेतन! आठ कर्म रुपी शत्रु समान इंधनना ढगलाने ज्ञान अने तपरुपी अग्निए करीने

तुं पोतेज बाळी नाखीश त्यारेज तारा आत्मानी गरज सरशे. हे चेतन ! तुं तो भव्य छे, वा अभव्य छे, वा दुर्भव्य छे ते विचार. पछी तो ज्ञानी महाराजे जे भाव दीठो हशे ते बनशे.

लखीतंग तपगच्छाधिराज मुनि महाराज दिनमणी श्री संतीनिजयजी महाराजना दासनो दास झ० पानाचंद काळाए पोताना आत्माने समजाववा आत्मनिंदा लखी छे.

आ प्रमाणे दरेक मुमुक्षुये दररोज पोताना मनसाथे चिंतवना करी पोताना जे खामीयो जणाय ते दुर करवा लक्ष राखवुं. अने वर्तन सुधारवुं. अने आत्मश्रेय साधवुं. एज परम कल्याणनो मार्ग छे.

अथ श्रावक नीचे लखेला त्रण मनो-
थने चिंतवतो महा मोहोटी निर्जरा
रे, संसारनो अंतकरे ते लखियें छियें.

(१) केवारे हुं, बाह्य तथा अभ्यंतर परि-
ह जे महा पापनुं मूल, दुर्गतिने वधारनारो,
ाम, क्रोध, मान, माया, लोभ, विषय अने
पायनो स्वामी, महा दुःखनुं कारण, महा
नर्थकारी, दुर्गतिनी शिला, माठी लेश्यानो
रिणामी, अज्ञान, मोह, मत्सर, राग, अने
षनुं मूल, दशविध यति धर्मरुप कल्पवृक्षनो
ावानल, ज्ञान, क्रिया, क्षमा, दया, सत्य,
तोष, तथा बोधबीज रुप समकितनो नाश कर-
रो, संयम अने ब्रह्मचर्यनो घात करनारो,
ाति तथा कुबुद्धिरुप दुःख दारिद्रनो देवावालो,

सुमति अने सुबुद्धिरुप सुखसौभाग्यनो नाश करनारो, तप संयमरुप धनने लुटनारो, लोभ क्लेशरुप समुद्रनो वधारनारो, जन्म जरा अने मरणनो देवावालो, कपटनो भंडार, मिथ्यात्व दर्शनरुप शल्यनो भरेलो, मोक्षमार्गनो निमकारी, कडवा कर्म विपाकनो देवावालो, अनंत संसारनो वधारनारो, महापापी, पांच इंद्रियना विषय रुप वैरीनी पुष्टिनो करनारो, मोटी चिंता शोक गारव अने खेदनो करावनार, संसाररुप अगाध वह्निनो सिंचवावालो, कुड कपट अने क्लेशनो आगर, मोटा खेदनो करावनारो, मदबुद्धिनो आदर्यो, उत्तम साधु निर्ग्रंथोये जेने निंद्यो छे, अने सर्व लोकोमां सर्व जीवोने एना सरिखो बीजो कांई विषम नथी मोहरुप पाशनो प्रतिबंधक, इहलोक तथा परलोकना सुखनो

नाश करनार, पाच आश्रवनो आगर, अनत दारुण दुःख अने भयनो देवावाळो, मोटा सावद्य व्यापार कुवाणिज्य कुकर्मादाननो करावनारा, अध्रुव, अनित्य, अशाश्वतो, असार, अत्राण, अशरण, एवा जे आरभ अने परिग्रह तेने हु केवारे छांडीश ! जे दिवसे छांडीश, ते दिवस महारो धन्य छे ॥ ए प्रथम मनोरथ ॥

(२) केवारे हु मुड थइने दश प्रकारे यति धर्मधारी, नव वाडे विशुद्ध ब्रह्मचारी सर्व सावद्य परिहारी, अणगारना सत्तावीश गुणधारी पाच समिति त्रण गुप्तिये विशुद्ध विहारी मोटा अभिग्रहनो धारी बेहेतालीस दोषरहित विशुद्ध आहारी सत्तर भेदे सयमधारी, बार भेद तप स्याकारी, अत आहारी, प्रात आहारी अरस , विरस आहारी, लुख आहारी, तुच्छ

४

आहारी, अंत जीवी, प्रांत जीवी, अरस जीवी, विरस जीवी, लुख्ख जीवी, तुच्छ जीवी, सर्वरस त्यागी, छ कायनो दयाल, निर्लोभी, निःस्वादी, पंखी तुल्य, वायरानी परे अप्रतिबद्ध विहारी, वीतरागनी आज्ञा सहित, एवा गुणोनो धारक जे अणगार ते हुं केवारे थइश ! जे दिवस हुं पुर्वोक्त गुणवान थइश ते दिवस धन्य छे ॥ ए बीजो मनोरथ ॥

(३) केवारें हुं सर्व पापस्थानक आलोइ, निःशल्य थइ, सर्व जीवराशी खमावीने, सर्व व्रत संभारीने, अढार पापस्थानकथी त्रिविधं त्रिविधे ओसरीने चार आहार पच्चख्खीने, शरीरने छेल्ले श्वासोच्छ्वासे वोसीरावीने, त्रण आराधना आराधतो थको, चार मांगलिकरूप चार शरण, मुखे उच्चरतो थको, सर्व संसारने पूंठ

देतो थको, एक अरिहंत बीजा सिद्ध त्रीजा साधु, अने चोथो केवली प्ररुपितधर्म तेनु ध्यानतो थको शरीरनी ममता रहित थयो थको पादपापगमन संथारा सहित पांच अतिचार टालता थका मरणने अणवांछतो थको एवु पाडत मरण अकाले मुजने क्यारे थशे ? ॥ ए त्रीजा मनोरथ ॥

ए त्रण मनोरथने श्रावक मन वचन अने कायाये करी शुद्ध पण ध्यानता थका सर्व कर्म निर्जरीने संसारनो अंत करे, अने मोक्षरुप शाश्वत स्थानक प्रत्ये पामे

सर्व मंगल मांगल्य सर्व कल्याण कारण ॥
प्रधान सर्व धर्माणा, जैन जयति शासन ॥ १ ॥

>> समाप्त <<

पद्यबंध विषयो.

॥ न्यायथी धन पेदा करवूं ॥

(सवैया एकत्रीशा)

॥ न्याय धरी करी द्रव्य कमाणी, ते पर राखी कुटुंब निभाव ॥ शुद्ध घडो व्यवहार वधारो, अंतर धारी निर्मळ भाव ॥ पूर्ण प्रमाणिक थइ व्यापारे, दूर करो छळ कपट खवास[1] ॥ ते शुभ धर्म गृहस्थ तमारो, धारी सुधारो आ भववास ॥ १ ॥ शुद्ध माल आपो ग्राहकने, तोल मापमां न करो भेद ॥ विश्वासी पर प्रेम धरो दिल, मूको सघ गळे नहीं छेद ॥ कूट मान कूट लख तजी द्यो, राखो नहीं मन धर्माभास[2] ॥ ते शुभ धर्म गृहस्थ तमारो, धारी सुधारो आ भववास ॥ २ ॥ जो सेवावृत्ति छे तमारी, तो सेवक थइ स्वामी–

---

१ [illegible]

पास सेवाधर्म वनावो प्रीते, अतर राखी पूर्ण उल्लास ॥ गाया खामा गुण हरामा, करि धर्म नहीं भूयाभास[1] ॥ ते शुभ धर्म गृहस्थ तमारा धारा सधारो आ भववास ॥ ३ ॥ न्याय तणु धन शुभमा वापरीं बाधा पुण्य तणा समार ॥ दान अनाथ अपंग बचावा नित्य करा जनन उपकार ॥ रत्न धरी कदि फूल[2] उडावी, द्रव्य जमावा जश आमास ॥ ते शुभ धम गृहस्थ तमारो, धारी सुधारो आ भववास ॥ ३ ॥ द्रव्य—विना व्यवहार न चाले, घर वहीवटनो धन आधार ॥ ते माटे धन सचय करवो न्य यथश्र। प श्रुतना सार ॥ तथी शुभ थाय आ लोके पर लोक पण सौख्य विलास[4] ॥ ते शुभ धर्म गृहस्थ तमारा, धारा सुधारी आ भववास । ५ ॥ (इति)

॥ विनय विषे ॥ (कराली)

॥ महेल जो धर्मना चणाव, प्रथम प या विनय

---

१ दसावना चाकर (खरी चाकर नहि) २ क इनो वखाण सांभला क दखा दर्खाथा फल ई जइन ३देसावना खाटो जश ४ सुख भागवनु ते

खणाए ॥ टके ए महेल खरा अणीए, विनयने धर्म मूल जाणो । १ ॥ देवगुरुनो विनय करीए, वडि लना विनय आदरीए ॥ वधे विद्या विनय धरीए विनयने धर्म मूल जाणो ॥ २ ॥ नमे फळ भारथी वृक्षो, विनय फळनी नमे दक्षो ॥ दीपे कुळ मात पिता पक्षो विनयने धर्म मूल जाणो ॥ ३ ॥ धर्मके कर्म नहि साचा, विनय विण कामसौ काचा ॥ न शाभे विनय विण वाचा विनयने धर्म मूल जाणो ॥ ४ ॥ स्वार्थ परमार्थ ना साधो विनयथी सुयश जग वाधो ॥ बाळको विनय आराधो विनयने धर्म मूल जाणो ॥ ५ ॥ (इति)

॥ सत्य विषे ॥

(भुजंगी छंद) अरे मित्र मारा विवेके विचारो, मुखेथी सदा सत्य वाणी उच्चारो ॥ नहि जूठ वाणी जाणो जीव जाणी, सदा सत्य वाणी धरो स्नेह आणी ॥ १ ॥ वधे लाख साचा तणी विश्वमांही घटे · · · तणी ठाम स्यांइ ॥ प्रपंचो कर्‍-

करो ना कमाणी, सदा सत्य वाणी वदो स्नेह आणी ॥ २ ॥ सदा विश्वमां सत्यवादी गवाशे, वशे बोलवाला अने कष्ट जाशे ॥ खरे अर्थ साचा तणा सर्व जाणी, सदा सत्य वाणी वदो स्नेह आणी ॥ ३ ॥ (दोहा) सत्य वदो संसारमां, आवे विपत हजार ॥ भीड पडे पण टेक रहे, अंते जय-जयकार ॥ ४ ॥ (इति)

॥ कोनुं जीवित नकामुं? ॥

(उपजाति छंद) धर्यो नथी जैन सुधर्म जेणे, हर्यो नथी क्रोध विमोह [1] जेणे ॥ हरे नहि संकट जे परोनुं, वृथा गयुं जीवित ते नरोनुं ॥ १ ॥ जे नाचरे [2] सज्जनता जनोमां, जे नादरे [3] दानज निर्धनोमां ॥ न आचरे पूजन जे जिनोनुं, वृथा गयुं जीवित ते नरोनुं ॥ २ ॥ जे मोह माया गृहमां गुंथाणा, जे लोक निंदा वचने चुंथाणा, ॥ जेथी थीप मानस [4] सज्जनोनुं, वृथा गयुं जीवित ते नरोनुं ॥ ३ ॥ (इति)

---

१ संसारमां मूझवनार. २ न आचरे. ३ न आदरे. ४ मन.

॥ सज्जन अने दुर्जन ॥ (दोहा)

सज्जन सरल रहे सदा, सदाचार भंडार,
अपकारीनो पण करे, ते गुणीजन उपकार. १
मळे सरीता सेंकडो, सागर नव छलकाय,
शेर भर्या पय पात्रमा, साकर शेर समाय २
चंदनने सळगावतां, आपे सुगंध अंग,
मृगमद सुगंध परिहरे, मळे लसणनो संग ३
घर्षे ळे व्हेळीया, जल जल थई छलकाय,
वृक्ष उवेडे गूञ्थी, पर्यो पडी सूकाय ४
स्नान गंग गर्दभ करे, कदी पवित्र न थाय,
काग द्राक्षने परिहरी मलिन वस्तु ते खाय ५
वायसनी दोस्ती करी, मुवो हंस क्षण मांह्य,
दुष्ट काग उडी गयो, महिपति अति पस्ताय ६
दुर्जनने वळी सापनी, कुटिल गति कहेवाय,
विना वेर ते उभयथी, सज्जन जन पिडाय. ७

॥ अक्षर बत्रीशी शिखामणना दोहा॥

॥ कका ते किरिया करो, कर्म करो चकचूर ॥
कि

च उछाह ॥ २ ॥ गगा
गर्व न कीजियें गर्व किये जस हाण ॥ गर्व
कियाथी गुण गल, गर्व म करो अजाण ॥ ३ ॥
घघा घर घरणी तजो, घट घट रासो प्यार ॥
कुटुंब सहु स्वारथ लगें जिणमैंति व्यवहार ॥ ४ ॥
ङङा नमण करा सदा नमता नवनिधि होय ॥
देव गुरु माता पिता भ्गित धरिने सहु कोय ॥ ५ ॥
चचा चारा परिहरो, चोरी कर्म चडाल ॥ विजय
चोर चारी थकी नरक गयो ततकाल ॥ ६ ॥
छछा छन्न नवि कीजिये छल मायानो मूल ॥
छल करी सीता हरी, दश शिर छेद्या शूल ॥ ७ ॥
जजा जोर न कीजिये जोर करे जस हाण ॥ जोर
किया जुगतो नहीं आवे दुनिया जाण ॥ ८ ॥
झझा झूट न बोलिये, झूटे अपजस होय। वसु
राजा झूटन थकी दुर्गति जातो जाय ॥ ९ ॥ ञञा
वरत करा सदा वरत धरो मन सोय ॥ व्रत
विनारे प्राणिया सुखियन दीठा कोय ॥ १० ॥
टटा टेक न छंडियें धर्म ध्यान पद रीत ॥ काम
पेर टेकें करी देवें परीक्षा दीठ ॥ ११ ॥ ठठा ठीक

मांहे रह्यो, ठीकनां ठाम न होय ॥ ठीकथी चूकया जीवडा, शिव पुर कदिय न होय ॥ १२ ॥ डडा डाहापण राखसी तृष्णा ते घट मांय॥तृष्णा तें नवि राचीया, स्वर्गपुरीमां जाय ॥ १३ ॥ ढढा ढाकण जगतनो, जग गुरु माया राख॥ परदेशी गुरुनी परे, रायपसैणी साख ॥१४॥ णणा नित नवकार गुण, चौद पूरवनुं सार ॥ सुदर्शन नवकारथी, शेठ कुलें अवतार ॥ १५ ॥ तता तीनज आखरो, अण्य तत्व शिरदार । देव गुरु धर्म निर्मलो, राखो हीया मझार ॥ १६ ॥ थथा थिर मन राखिये, आत्म विषे अभिराम ॥ व्यसन साते परिहरो, पामो शिव पुर ठाम ॥ १७ ॥ ददा दानज दीजियें, दया धरो चित्त-धार ॥ गज भवे शशलो राखियो, मेघकुमर अवतार ॥ १८ ॥ धधा धर्मज कीजियें, धर्मथकी धन होय ॥ धर्मविनारे प्राणिया, सुखी न दीठा कोय ॥ १९ ॥ नना नरभव तें लह्यो, वली ए आरज खेत ॥ मानव भव ते दोहिलो, चेत शके तो चेत ॥२०॥ पपा पाप न कीजियें, अलगा रहेजो आप ॥ जो करशे सो पावशे, कोण बेटा कुण बाप ॥२१॥ फफा फेर न कीजियें, खान पान धन धाम ॥ फेर

क्रिया फीका पड सीजे न कोइ काम ॥ २२ ॥ यथा याग मुक्तिनु काजे धर्मसु हत ॥ याजा याग सहु तजा पामा शिव पुर खेत ॥ २३ । भभा भर जावन सम गनसा राखा ठाम ॥ शील रत्न धर्म गाठडा घश कर इद्रिय जाण ॥ २४ ॥ ममा माया परिहरा ममता मूको दर ॥ नद राजा ममता थकी पाहानो नरक हजूर ॥ २५ ॥ यया जोर न काजियें, नारे य द्ध विनाश ॥ दुर्योधन प जारथी जाव काधा कुल न श ॥ २६ ॥ ररा राश न कीजियें, रीश काये तन हाण ॥ रीश कटारा लइ मर हित अहित नवि जाण ॥ २७ ॥ लला लालच पारहरो, वान पार घस देव ॥ लालच लागया जावडा, शिव पुर कदिए न हव ॥ २८ ॥ यथा मत धरो सग, मतसु काज हत ॥ सुमनने पाली करी, पामा शिवपुर खेत ॥ २९ ॥ शशा शायलज पालियें, शायल रथ सिणगार ॥ शीयल आमूपण शामति चदना सति निरधार । ३० ॥ पपा क्षमाज काजियें, कोणहा न कहियें कयाल ॥ भरजुन मालिनी पर, जगतमा ता वध तोल ॥ ३१ ॥ ससा सासा मत करा जिन भाख्या परिणाम ॥ सासा माहे ज

पडधा, ज्ञान विना नवि जाण ॥ ३२ ॥ दुहा हित वछो सदा, पद जोर हितकार ॥ हितथकी हित उपज, आद रूडू ससार ॥ ३३ ॥ अक्षर बत्रीशी ए कही, सबोधन अधिकार ॥ दोहा अर्थ विचारशे, पामे भव तणो पार ॥ ३४ ॥ सवत सतर पचा समा, समकित कियो वखाण ॥ उदयापुरे उद्यम कियो, ते मुनि हेमत जाण ॥ ३५ ॥ इति श्री अक्षर बत्रीशी समाप्त ॥

॥ बोधकारक दोहा संग्रह. ॥

हिंमत साथ सत्यता, राखे जो निज पास,
तो ते दीप जगतमा, करे त्रिभुवन दास १
गुरु विनाना ग्रार्थी आस्था विण उपदेश,
भाव वगरनी भक्तिथी, लाभ न थाये लेश २
सारा पुरुषनी सोबत, स रा कामो थाय
गणना रूडी लोकमा, त माणसनी थाय ३
खराब पुरुषनी सोबते, रखडु रझळु थाय
ज्या त्या भटकी गाममा, खासडा पट्टी खाय ४
पडतीमा पाछो पडा ग्रहे न जूनी रीत
आ दुनियामा जाणवो, साचो पुनित मित्त ५

जूठा याळा जगली, जुगारी दु सराय
अटक्च ला होय ते, क्याय नव पोसाय ६
हित शिक्ष छ अ ट ी अ छ शिक्षा सार
उत्तम सगात गुण व रे, लहीए शुभ आचार ७
पम दखाने भेद्ग दुनीआना करा विचार
मूरखना आघार पर जाय डूबी ससार ८
लज्जा गुणना मावडी लज्जा ऋद्ध निधान
लज्जाहीन जे मानवी नहि तस ज्ञान न मान ९
जोहाम अमल वसे, विपमा इनका पास
एके ेल थो ी गुण एक कोडी विनाश १०
क र्ति छ कुळ वीजनी धान्य तण न अगाय
खरु जमार न होय ता वालीने बदलाय ११
जाण्यु हा तेनु खरु नहि नव लेपाय
सुख दु ख आवे जीवने हर्षशाकन थाय १२
महामरा छे दाकरो गुणवती छ नार।
जेना घरमा तम छ सुखी तेना अवतार १३
पदरदान मळता कला रात्रे खूब खर्चीत
लाभ मळ बहु न चळा वधे परस्पर प्रीत १४
गुण कर्तानो गुण कदी भूली न जाशा ज्ञान
नहीं तो लोका निंदशे यशे सुगतिनो घात १५

उंच विचार राख्या थकी, उंच थवाये जेम,
नम्र थवाना हेतुथी, रहणी राखो तेम १६
रात घहेला जे सुइ, वहेला उठे वीर,
बळ बुद्धि बहु धन वधे, सुखमां रहे शरीर. १७
जूठी जगतकी प्रीत हय, जूठा सब संसार,
उपर देख शुभ भावना, आखर कुच्छ न सार १८
बडे बडेकु दु ख है, छोटेसें दु ख दूर,
तारे सब न्यारे रहे, ग्रहे चंद्र अरु सूर १९
भाइ अपने चित्तकी, भूल न कहीए कोय;
तबलग मनमें राखीए, जबलग कारज होय २०
भोजन तेह बखाणीए, जे तनने सुखदायी,
मापथी अधिकुं होय ते, बने सहु दु खदायी २१
आवे समय विनाशनो, बुद्धि थाय विपरीत;
हित शिक्षा भावे नहीं, वधे कुरीत पर प्रीत २२
समज समज मन मानवी, मोत तणो भय राख,
काळ विषे कर काळजी, थबुं वळीने खाख २३
वेर न आदर मूर्खथी, मैत्री बुद्धी जन साथ,
सज्जनमां संतोष कर, करुणा जोइ अनाथ. २४
भुवन भेदे छे भर्युं, जडे न एनो भेद;
भेद कदी जोया जतां, जडे छेदमां छेद. २५

चिंताथी चतुराइ घटे, घटे रूप गुण ज्ञान;
चिंता बडी अभागणी, चिंता चिता समान. २६
लालचमां लपटाइने, करे दुष्ट कृत्य जेह;
आखर बहु पस्ताय छे, प्रसिद्ध वार्ता तेह. २७
शीर मुंडाये तीन गुण, सीरकी मीट गइ खाज;
खानेको रोटी मीले, लोक कहे महाराज. २८
नीचुं जोइ चालतां, त्रण गुण भेगा थाय;
कांटो टळे दया पळे, पग पण नवी खरडाय. २९
गइ वात सोचे नहीं, आगम चिंता नाहीं;
वर्त्तमान वर्त्ते सदा, सो ज्ञाता जग मांही. ३०
विद्या धन सुख साहेबी, सद्गुणनो समुदाय;
नेकीसे सब आत है, और बदी से सब जाय. ३१
अनुभव रत्न चिंतामणी, अनुभव है रस कुप;
अनुभव मारग मोक्षनो, अनुभव सिद्ध स्वरुप. ३२
गुरु गोविंद दोनो खडे, कीसकुं लागुं पाय;
बलीहारी गुरु देवकी गोविंद दीया बताय. ३३
गुरु चंदन गुरु आरशी, गुरु गौतम अवतार;
एहवा गुरु कब मीले, टाळे सर्व विकार. ३४
वक्ता तेने जाणीए, वचन वापरे खुब,
श्रोतानां मनमां तरे, जेम पाणीमां तुंब. ३५

मरना मरना क्या करे, मरी न जाणे कोय,
मरना ऐसा कीजीए क फीर मरना न होय ૩૬
दु खमा प्रभु हरीने भजे, सुखमा भजे न कोय,
जो सुखमा हरीने भजे, तो दु ख कहांसे होय ૩૭
परदारा छ पापणी सापणी झेरी एह
करे कापणी आपणी तापणी दु खनी तेह ૩૮
कृपणे कृपणने पूछीयो, क्यु दु खे तेरा वदन;
के कुछ खोयो गांठको, क कोईकु दीन ૩૯
ना कुछ खोयो गांठको ना कोईकु दीन,
एक नर देता देखीयो, तेणे दु खे मेरा वदन ૪૦
अभिमाने दु ख उपजे अभिमाने जश जाय
मिथ्या अभिमाने करी, जावनु जोखम थाय ૪૧
अभिमानीने अतर, स्वप्ने पण नही सुख
थाय वृथा अभिमानथी, दावानळ सम दु ख ૪૨
धन मेळवता दु ख छे, साचवता पण दु ख,
जो चालेलु जाय तो, जाय समुळु सुख ૪૩
दालन बेठो समको खरची करु न जाय,
पाळी पोषी मोटी कर्ये, पर घर चाली जाय ૪૪
आतम साखे धर्म ज्या, त्या जननु शु काम,
जग मन रजन धर्मनु, मूल न एक बदाम ૪૫

निंदक धोबी दो जण, धोवत है सब मेल;
धोबी कमाइ करत हैं, निंदक ठलम ठेल ४६
घर छोडी व वा वग्या, मनमां राखे कुड;
दोनुं वगाडे वापडा, पडो मुखमें धुड. ४७
वाणी पाणी वे सदा, पवित्रता करनार;
ललना लालच वे सदा, आपदना दानार. ४८
फिकर सबकुं खा गइ, फिकर सबका पीर;
फिकरकी फाकी करे, उनका नाम फकीर. ४९
माणसने अभीमानथी, मळे कदी नहीं मान;
उलटु अपमानज मळे, कदी ठरे नादान. ५०
संपथी संपत्ति सांपडे, संपथी जाये कलेश;
जेना घरमां संप नहीं, सुख नहीं लवलेश. ५१
इच्छे जेवुं अवरनुं, तेवुं आपनुं थाय,
नहीं माना तो करी जुओ, जेथी तुर्त जणाय. ५२
अवगुण उपर गुण करे, ए सज्जन अभ्यास;
जो सुखड सळगावीए, आपे सरस सुवास. ५३
बुरा बुरा सबको कहे, बुरा न दीसे कोय;
जो घर शोधुं आपणो, तो मुजसे बुरा न कोय ५४
जीवडो गर्भावासमां, प्रतिज्ञा करे अपार;
जनम्या पछी भूली गयो, हा हा मूढ गमार. ५५

समाप्त.

शुद्धिपत्र.

(पृष्ठ	लीटी	अशुद्ध	शुद्ध.)
१४	११	ऐक	एक
२१	४	एक	एक जातनी
२४	६	क्रोध थयो	क्रोध उत्पजाव्यो
३०	१	वीजुं	वीजुं पद
४४	२	प्रीत	प्रति
४४	१४	द्रव	द्राव
४७	४	विरमयण	विरमण
६०	१०	गणाय	दर्शन गणाय
६०	१३	दर्शन	+
७३	३	प्रकारना	प्रकारना पण
७३	१०	लौभ	लाभ
७५	१५	पाच	पाच प्रकारनी
७६	३	पांच	पांच प्रकारना
७६	११	इशत्वग	इशित्व
७६	११	विशत्वग	वशित्व

(पृष्ठ	लीटी	अशुद्ध	शुद्ध.)
૭૮	૪	कृतार्पमी	कृजार्गजी
૭૮	૬	शिरकर	शिवकर
૭૯	૫	मधर	शीमधर
૮૦	૧૩	नियम	नियम धारना
૮૩	૧૦	निषेध	निग्रह
૮૪	૧૧	दहने	दहथी
૮૫	૧૦	प्रक्षेर	प्रक्षेर (कवळ)
૮૯	૧	अप्रमत	अप्रमाद
૮૯	૬	धारण	कारक
૧૪૦	૩	छयें	ठियें

आ शिवाय रहस्व, दिर्घ, विराम विगेरेनी भुलो रही हशे अने छपाता वखते काना माना अनुस्वार विगेरे बराबर न उठ्या हशे तेनु शुद्धिपत्र छाप्यु नथी ते सुधीए सुधारीने वांचशु एम विनती

~ संपुर्ण ~